

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Bakalárska práca

2024

Karma Hasbach

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

**Nevítaní novináři: Protimediální postoje a politické
útoky na žurnalistickou profesii**

Bakalářská práce

Autorka práce: Karma Hasbach

Študijný program: Komunikační studia – specializace Mediální studia

Vedúci práce: PhDr. Jan Křeček, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prehlásenie

1. Prehlasujem, že som predkladanú prácu spracovala samostatne a použila len uvedené pramene a literatúru.
2. Prehlasujem, že práca nebola využitá k získaniu iného titulu.
3. Súhlasím s tým, aby práca bola sprístupnená pre študijné a výskumné účely.

V Prahe dňa 22.7.2024

Karma Hasbach

Bibliografický záznam

HASBACH, Karma. *Nevítaní novináři: Protimedialne postoje a politické útoky na žurnalistickú profesiu*. Praha, 2024. 68 s. Bakalárska práca (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálných vied, Institut komunikačných štúdií a žurnalistiky, Katedra mediálnych štúdií. Vedúci bakalárskej práce PhDr. Jan Křeček, Ph.D.

Rozsah práce: 105 266 znakov

Abstrakt

Bakalárska práca predstavuje úvodnú sondu do odbornej reflexie fenoménu protimedialných postojov politických aktérov v zahraničných odborných článkoch. Autorka v práci prináša úvod do zvolenej problematiky a popisuje základne aspekty odborného pohľadu na základe zahraničných zdrojov, ktoré vkladá do súvislosti s lokálnym politickým dianím. Teoretická časť prináša popis špecifických prípadov protimedialných postojov na Slovensku a v Česku spolu s predstavením základných teoretických konceptov. V praktickej časti potom autorka poskytuje definíciu fenoménu, popisuje, porovnáva a syntetizuje niekoľko perspektív zahraničných autorov, ktoré analyzujú politické, spoločenské a mediálne aspekty protimedialných postojov.

Abstract

This bachelor's thesis explores the academic reflexion of antimedia attitudes in foreign research articles. The author presents the topic of antimedia attitudes and describes the fundamental aspects of the academic approach towards this phenomenon based on foreign academic sources, which she connects with local political events. The theoretical part presents specific cases of antimedia attitudes in the Czech republic and Slovakia, alongside with key theoretical concepts. In the practical part the phenomenon is defined and multiple perspectives of foreign authors, analyzing political, social and medial aspects of antimedia attitudes, are described, compared and synthetized.

Kľúčové slová

Protimedialne postoje, politická komunikácia, útoky na média, populizmus, prehľadová štúdia, kompilát

Keywords

Antimedia, antimedia attitudes, political communication, attacks on media, populism, literature review, compilation

Journalists not welcome: Antimedia attitudes and political attacks on the journalistic profession

Pod'akovanie

Na tomto mieste by som rada pod'akovala vedúcemu tejto bakalárskej práce, PhDr. Janovi Křečkovi, Ph.D., za dôslednú odbornú konzultáciu a nasmerovanie. Tiež by som chcela pod'akovať mojej mamine Lucii, tatovi Gabovi a babine za podporu počas celého štúdia, Káti za cenné rady a pochopenie, Dorote, Kačke, Verči, Timonovi, Mikimu a Ondrovi za vypočutie a spoločnosť. Moja veľká vďaka patrí najmä Karolíne za jej povzbudzujúce slová a za to, že mi vždy pripomína, na čom záleží.

Obsah

ÚVOD.....	8
1. Predstavenie prípadov a charakteristika aktérov	11
1.1. Príklady protimediálnych postojov: Slovenská republika	12
1.2. Príklady protimediálnych postojov: Česká republika.....	15
2. Predstavenie vybraných teoretických konceptov	17
2.1. Média ako strážny pes demokracie.....	18
2.2. Sloboda tlače	20
2.3. Populizmus	22
3. Metodologická časť	24
3.1. Kompilát a prehľadová štúdia	25
3.1.1. Ciele kompilačnej práce	26
3.2. Výber zahraničných zdrojov.....	27
3.3. Preklad textov	28
4. Praktická časť: Reflexia fenoménu protimediálnych postojov v zahraničných odborných zdrojoch.....	29
4.1. Média, populizmus a protimediálny populizmus	33
4.2. Protimediálne postoje v minulosti	36
4.3. Stratégie novinárov v reakcii na protimediálne postoje	39
4.3.1. Protimediálne postoje a bezpečnosť novinárov	44
4.4. Technologický vývoj, digitalizácia médií a sociálne siete	46
4.5. Genderový aspekt protimediálnych postojov	49
4.6. Chýbajúce perspektívy	50
ZÁVER.....	52
Summary.....	56
Použitá literatúra.....	60

Odborné články	61
Internetové zdroje	63
Elektronické dokumenty	64
Legislatívne dokumenty	65

ÚVOD

Novinári v Slovenskej republike a v Českej republike, ako aj v zahraničí, čelia opakovane a dlhodobo zo strany politikov útokom a snahám narušiť ich novinársku činnosť.¹ Takéto útoky vedú k rozšíreniu nenávisťnej rétoriky a majú dopad na postavenie médií v spoločnosti a osobnú bezpečnosť novinárov. Ilustrujú širšie zmeny v mediálnom prostredí a sú súčasťou určitých politických tendencií, ako vyplýva z praktickej časti tejto práce. Problematika nepriateľských postojov politikov voči médiám v našom prostredí nebola doposiaľ dostatočne akademicky spracovaná ani reflektovaná. Túto prácu preto možno považovať za úvodnú sondu do problematiky, ktorá predstavuje široké spektrum zahraničných pohľadov a uvádza ich do kontextu súčasného politického diania na Slovensku a v Česku.

Pojem „protimedialne“, ktorý je súčasťou názvu práce a je v nej opakovane používaný, vychádza z anglického pojmu „antimedia“, pre ktorý v súčasnosti neexistuje slovenský jazykový ekvivalent. Pojem bol preto pre účely tejto práce, z dôvodu efektivity preložený, nie nahradený existujúcimi synonymami či slovnými spojeniami.

Tento pojem sa v zahraničných odborných článkoch používa pre vystihnutie fenoménu nepriateľských tendencií voči médiám, ktoré tvoria tematické jadro tejto práce. Ako protimedialne označujú v článkoch autori najmä negatívne vyjadrenia voči novinárom a médiám, vo svojej podstate ale termín definuje akékoľvek chovanie, ktoré útočí na žurnalistickú prax a inštitúcie. Obsiahlu definíciu pojmu predstavuje Praktická časť práce.

Praktická a Teoretická časť tejto práce sa vzhľadom na žáner práce čiastočne prelínajú. Ich rozdelenie je však opodstatnené skutočnosťou, že teoretické kapitoly vychádzajú z literatúry, ktorá bola v našom prostredí už spracovaná a predstavujú širšiu sieť obecných teoretických konceptov, ktoré sú pre pochopenie a reflexiu zvolenej problematiky kľúčové. Na druhej strane Praktická časť predstavuje súčasný stav výskumu a odborný pohľad zo zahraničných článkov, ktoré nie sú v našom prostredí prítomné.

---

¹ KELLY, Annie. *Attacks on press freedom around the world are intensifying, index reveals*. Online. In: The Guardian. 2024. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/media/article/2024/may/03/attacks-on-press-freedom-around-the-world-are-intensifying-index-reveals>. [cit. 2024-07-07].

Pod protimedialne postoje pre účely tejto práce spadajú všetky formy útokov na mediálne inštitúcie, novinárov a novinárky² zo strany politických predstaviteľov. Konkrétne príklady káuz predstavuje prvá kapitola, ktorá obsahuje popis udalostí zo Slovenska a Česka a približuje charakter jednotlivých aktérov, najmä médií, ktoré v týchto prípadoch útokom čelili. Jednotlivé vyjadrenia politických aktérov sú už na prvý pohľad alarmujúce, ich zasadenie do globálnej politickej tendencie v Praktickej časti práce potom zdôrazňuje dôležitosť skúmania fenoménu protimedialnych postojov. V Teoretickej časti je okrem kazuistiky predstavený aj základný teoretický kontext, v ktorom je táto problematika analyzovaná. Kapitola 2. približuje niekoľko vybraných konceptov, ktoré sú z pohľadu mediálnej teórie a politológie kľúčové pre fenomén protimedialnych postojov. Ich výber je prispôsobený rozsahu práce a vychádza aj z odborných zdrojov analyzovaných v praktickej časti práce.

Jadro práce tvorí Praktická časť, ktorá poskytuje prehľad najzásadnejších aspektov akademického spracovania fenoménu protimedialnych postojov. Zahraničné odborné články skúmajú zdroj fenoménu protimedialnych postojov, zasadzujú ho do politického kontextu, analyzujú dopad útokov na samotných novinárov ako aj na postavenie žurnalistiky v spoločnosti a poskytujú historický kontext. Vo výsledku kompilácia týchto odborných zdrojov prináša súvislú a bohatú syntézu rozličných akademických prístupov k problematike a zdôrazňuje možnosti ďalšieho výskumu nielen v lokálnom kontexte.

Súčasťou bakalárskej práce je aj kapitola venovaná metodológii, ktorá bližšie predstavuje postup pri tvorbe rešeršnej bakalárskej práce. Tá namiesto mediálneho výskumu analyzuje a reflektuje doterajšiu odbornú publikačnú činnosť metódou kompilátu a prehľadovej štúdie. Táto kapitola vychádza najmä z príručiek akademického písania a približuje zvolený prístup k odbornej literatúre.

V práci sa objavujú štatistické údaje o čítanosti a sledovanosti vybraných médií. Zohľadnené boli najmä dostupné dáta aktuálne v dobe tvorby bakalárskej práce, teda väčšinou ide o prieskumy médií za rok 2023.

Táto bakalárska práca sa v niekoľkých prípadoch odchyľuje od predloženej tézy. V nuansách sa odlišuje najmä v predpokladaných cieľoch, napríklad sa takmer nedotýka

---

² V práci je využívané generické maskulínium pre označenie celej škály genderových identít, najmä z dôvodu rozsahu a zrozumiteľnosti práce. Výnimku tvorí kapitola 4.5., ktorá sa venuje genderovému aspektu problematiky.

priamo vzťahov medzi médiami a politickými aktérmi, ktoré sú uvedené v téze. Tieto rozdiely vyplývajú z povahy kompilátu a prehľadovej štúdie, ktorých súčasťou je hĺbková rešerš a definícia bodov reflexie problematiky v priebehu tvorby práce. Ďalej v práci nebolo využitých niekoľko odborných publikácií, ktoré sú stanovené v téze. Odlišuje sa aj poradie dvoch teoretických kapitol, ktoré boli vymenené kvôli celistvosti práce v závislosti na jej konečnej štruktúre. V praktickej časti práce potom boli do analýzy zahrnuté len odborné články a jedna štúdia. Zahraničné knižné publikácie, ktoré do analýzy zahrňa téza, boli vynechané v dôsledku rozsahu práce a dostupnosti zdrojov. Práca sa svojim cieľom ani obsahom inak od tézy neodchyľuje.

Zdroje využité v teoretickej aj praktickej časti som z českého a anglického jazyka preložila na základe odborných slovníkov a vlastnej znalosti jazyka.

1. Predstavenie prípadov a charakteristika aktérov

Fenomén protimediálnych postojov podrobne predstavuje praktická časť tejto práce, ktorá ho definuje na základe zahraničnej odbornej literatúry. Táto kapitola poskytuje stručné zhrnutie jednotlivých prípadov negatívnych postojov politikov voči médiám na Slovensku a v Česku, predstavuje protimediálne správanie politických aktérov a bližšie popisuje zasiahnuté média. Tieto príklady v spojení s poznatkami zo syntézy zahraničných zdrojov vytvárajú základ pre lokálne skúmanie problematiky protimediálnych postojov.

1.1. Príklady protimediálnych postojov: Slovenská republika

Spory medzi politikmi a médiami začali krátko po vzniku samostatnej Slovenskej republiky. Vo februári 1993 vtedajší minister kultúry za vládnu stranu HZDS Dušan Slobodník označil väčšinu slovenských médií za „protivládne“. Medzi tieto média patrili regionálne noviny *Slovenský východ* a *Smer* a denníky *SME*, *Telegraf* a *Práca*. Premiér Vladimír Mečiar taktiež v tom čase vyhlásil, že plánuje obmedziť komunikáciu s médiami a prijímať bude iba vybraných novinárov.³

Robert Fico sa do konfliktu s *Denníkom N* prvýkrát dostal počas svojho druhého vládneho obdobia v roku 2015. Tlačový odbor vlády informoval, že vláda Slovenskej republiky nebude komunikovať s daným denníkom kvôli samolepkám obsahujúcim karikatúry a slogany obviňujúce vtedajšieho predsedu vlády z korupcie, ktoré *Denník N* zahrnul do printového vydania 6. mája 2015.⁴

Najvýraznejšia kauza politických útokov na média sa na Slovensku odohrala na jeseň 2023 počas štvrtej vlády Roberta Fica. V novembri 2023 sa na Slovensku postupne rozhodli ukončiť komunikáciu s vybranými médiami viacerí vládni politickí predstavitelia. Ako prvý toto rozhodnutie oznámil Robert Fico, predseda vlády Slovenskej republiky a líder strany Smer, ktorej viacerí členovia ho nasledovali. Premiér pôvodne oznámil zákaz vstupu vybraným médiám na Úrad vlády, neskôr toto vyjadrenie však nepotvrdil a akreditovaní novinári sa do budovy na tlačovú konferenciu dostali.⁵ Ďalší členovia parlamentu a vlády na pôde štátnych inštitúcií odmietali odpovedať na otázky novinárov vybraných médií. Medzi tieto média patrila televízna stanica *Markíza*, internetový spravodajský portál *Aktuality.sk*, denník *SME* a *Denník N*.⁶

---

³ GETTING, Peter. *S Mečiarom prišla agresia. Pred 30 rokmi prvýkrát od pádu totality zaútočil na slobodu tlače*. Online. In: *SME*. 2023. Dostupné z: <https://domov.sme.sk/c/23174253/s-meciarom-prisla-agresia-pred-30-rokmi-prvykrat-od-padu-totality-zautocil-na-slobodu-tlace.html>. [cit. 2024-07-07].

⁴ POLÁŠ, Martin. *Fico ani ministri nebudú komunikovať s Denníkom N. Pre Shootyho nálepky*. Online. In: *Mediálne*. 2015. Dostupné z: https://medialne.trend.sk/tlac/fico-ani-ministri-nebudu-komunikovat-dennikom-n-pre-shootyho-nalepky?itm_template=article&itm_modul=suviciace-clanky&itm_position=1. [cit. 2024-07-07].

⁵ OSVALDOVÁ, Lucia. *Fico nechce pustiť Markízu, Denník N, Sme a Aktuality na úrad vlády. Médii sa zastala prezidentka*. Online. In: *Denník N*. 2023. Dostupné z: <https://dennikn.sk/3675984/fico-nechce-pustit-markizu-dennik-n-sme-a-aktuality-na-urad-vlady-medii-sa-zastala-prezidentka/>. [cit. 2024-07-07].

⁶ OSVALDOVÁ, Lucia. *Médiám nezakázali vstup na úrad vlády, Fico nebude odpovedať Markíze, Denníku N, SME a Aktualitám*. Online. In: *Denník N*. 2023. Dostupné z: <https://dennikn.sk/3687850/mediam-nezakazali-vstup-na-urad-vlady-fico-nebude-odpovedat-markize-denniku-n-sme-a-aktualitam/>. [cit. 2024-07-07].

Podľa prieskumu *MML-TGI 2023* agentúry *MEDIAN SK* bol v roku 2023 *SME* štvrtý najčítanejší slovenský denník, *Denník N* siedmy.⁷ Podľa vlastných štatistík zverejnených *Dennikom N* mal na konci roku 2023 72 tisíc predplatiteľov.⁸ *Markíza* predstavuje podľa prieskumov agentúry *MEDIAN SK* v posledných rokoch stabilne najsledovanejšiu televíznu stanicu.⁹ Portál *Aktuality.sk* podľa agentúry *iab.sk* predstavuje najnavštevovanejší slovenský mediálny web. Podľa tohto rebríčka sa webové verzie *SME* a *Denník N* nachádzajú na treťom a desiatom mieste.¹⁰

Voči týmto médiám sa vyhradila aj ministerka kultúry Martina Šimkovičová, ktorá v minulosti pôsobila ako moderátorka televízie *Markíza*. Televízia s ňou v roku 2015 ukončila pracovný pomer kvôli nenávisťným vyjadreniam voči imigrantom. Šimkovičová neskôr pôsobila v dezinformačnom online médiu *TV Slovan*.^{11 12}

Útoky štvrtej vlády Roberta Fica na slobodu médií vyústili do snahy ovládnuť verejnoprávne médiá. Ministerka kultúry Martina Šimkovičová podala v marci 2024 návrh *Zákona o Slovenskej televízii a rozhlas*, ktorý viedol k odvolaniu riaditeľa *RTVS* Ľuboša Machaja, zavedeniu nového názvu a kontrole *Ministerstva kultúry* nad programovým smerovaním verejnoprávneho rozhlasu a televízie.¹³

Pri výbere témy tejto bakalárskej práce nebolo ešte očividné, aké silné budú tendencie vlády útočiť na médiá. Vzhľadom na rozsah bakalárskej práce sa preto pokračovaniu kauzy od momentu posunutia návrhu zákona do pripomienkového konania dňa 11.3.2024 práca nebude venovať.¹⁴ Práca rovnako nepopisuje kauzu vraždy novinára

---

⁷ *MML-TGI, 3.+4./2023*. Online. In: *MEDIAN SK*. 2024. Dostupné z: <https://www.median.sk/pdf/2023/ZS234SR.pdf>. [cit. 2024-07-07].

⁸ *FILA, Lukáš. List vydavateľa: Denníku N sa naďalej darí. Ďakujeme za podporu*. Online. In: *Denník N*. 2024. Dostupné z: <https://e.dennikn.sk/3824095/list-vydavateľa-denníku-n-sa-naďalej-darí-dakujeme-za-podporu/>. [cit. 2024-07-07].

⁹ *MML-TGI, 3.+4./2023*. Online. In: *MEDIAN SK*. 2024. Dostupné z: <https://www.median.sk/pdf/2023/ZS234SR.pdf>. [cit. 2024-07-07].

¹⁰ *IAB Monitor*. Online. In: *IAB Slovakia*. Dostupné z: <https://www.iabslovakia.sk/iab-monitor/informacie-o-iab-monitor/>. [cit. 2024-07-07].

¹¹ *KYSEL, Tomáš. Z Markízy ju vyhodili, Pellegrini s ňou mal problém a médiám sa už teraz vyhráča. Kto je Martina Šimkovičová*. Online. In: *Aktuality.sk*. 2023. Dostupné z: <https://www.aktuality.sk/clanok/yc6re50/z-markízy-ju-vyhodili-pellegrini-s-nou-mal-problem-a-mediám-sa-uz-teraz-vyhraza-kto-je-martina-simkovicova/>. [cit. 2024-07-07].

¹² *FILIP, Struhárik. Televiziaslovan.sk*. Online. Konšpirátori. Dostupné z: <https://konspiratori.sk/stranka/1218>. [cit. 2024-07-07].

¹³ *MIKUŠOVIČ, Dušan. Šimkovičovej návrh na ovládnutie RTVS: Nový názov, koniec Machaja, vplyv ministerstva a dozor nad programom*. Online. In: *Denník N*. 2024. Dostupné z: <https://dennikn.sk/3876763/simkovicovej-navrh-na-ovladnutie-rtvs-novy-nazov-koniec-machaja-vplyv-ministerstva-a-dozor-nad-programom/>. [cit. 2024-07-07].

¹⁴ *Ibidem*.

Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej z roku 2018 z dôvodov rozsahu práce ako aj nejasností vo vzťahu k policajnému vyšetrovaníu.

1.2. Príklady protimedialných postojov: Česká republika

V máji 2021 vydala Kancelária prezidenta republiky prehlásenie, že vtedajší prezident Miloš Zeman nebude poskytovať vyjadrenia vybraným médiám, konkrétne týždenníku *Respekt*, spravodajskému webu *Seznam Zprávy*, *Deníku N* a vybraným reláciám *Českej televízie*. Český národný výbor Medzinárodného tlačového inštitútu označil toto rozhodnutie za protiústavné a v rozpore s *Listinou základných práv a slobôd*. Krok kritizoval aj predseda *Syndikátu novinárov Českej republiky*.¹⁵ Spoločnosť *N media*, ktorá je vydavateľom *Deníka N*, kauzu riešila súdne a po zamietnutí sťažnosti *Najvyšším správnym súdom* oznámila rozhodnutie obrátiť sa na *Ústavný súd*.^{16 17}

Podľa prieskumu *Digital news report Reuters institute* za rok 2023 sú média, s ktorými KPR prerušila komunikáciu, jedny z najsledovanejších a najčítanejších v Českej republike.¹⁸ Internetový spravodajský web *Seznam Zprávy* je podľa tohto prieskumu najsledovanejším českým mediálnym webom, online verzia *Deníku N* je v rebríčku trinásta. Televíziu, rozhlas a tisk prieskum zhŕňa do jednej kategórie, v ktorej sa verejnoprávna *Česká televízia* nachádza na prvom mieste. *Deník N* ani *Respekt* sa medzi najsledovanejšie printové média nezaradili. Podľa prieskumu *MEDIA PROJEKT 2023*, ktorý je realizovaný agentúrami *MEDIAN* a *STEM/MARK* pre *Českú úniu vydavateľov* a *ASMEA*, je týždenník *Respekt* najčítanejším celoštátnym spravodajským týždenníkom.¹⁹ *Deník N* sa nenachádza ani vo výsledkoch tohto prieskumu. Podľa informácií zverejnených na webe samotného denníka mal ku koncu roka 2023 27 tisíc predplatiteľov.

Ďalší príklad sa od ostatných odlišuje tým, že napadnuté média sú médiami verejnej služby a politický predstaviteľ je členom opozície. V marci 2023 líder strany *ANO* Andrej Babiš označil vo svojom prejave v poslaneckej snemovni vybrané relácie

---

¹⁵ LOUDOVÁ, Barbora. *Prezident Zeman nebude mluvit s vybranými redakcemi, šíří podle něj dezinformace. Jeho vyjádření přitom využívá ruská propaganda*. Online. In: ČT24. 2021. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/prezident-zeman-nebude-mluvit-s-vybranymi-redakcemi-siri-podle-nej-dezinformace-jeho-vyjadreni-prito-33698>. [cit. 2024-07-07].

¹⁶ Rozsudok Najvyššieho správneho soudu ze dne 12. 2. 2024, (uverejnený pod č. 10 As 349/2022 - 37).

¹⁷ *Vydavatel Deníku N neuspěl se žalobou na prezidentskou kancelář*. Online. In: Aktuálně.cz. 2024. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/vydavatel-deniku-n-neuspel-se-zalobou-na-prezidentskou-kance/r~d7761170c9b211ee9a4b0cc47ab5f122/>. [cit. 2024-07-07].

¹⁸ NEWMAN, Nic a kol. *Reuters Institute Digital News Report 2023*. Online. Oxford: The Reuters Institute for the Study of Journalism, 2023. Dostupné z: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2023-06/Digital_News_Report_2023.pdf. [cit. 2024-07-07].

¹⁹ *MEDIA PROJEKT 2023*. Online. In: MEDIAN. 2024. Dostupné z: https://www.median.eu/cs/?page_id=37. [cit. 2024-07-07].

Českej televízie a server *iRozhlas* za súčasť Talibanu a obvinil ich z manipulácie informáciami. Medzi tieto relácie patril *Newsroom*, *Reportéri*, *Interview*, *168 hodin* a *Otázky Václava Moravce*. Urobil tak v rámci jednanja o novele *Zákona o Českej televízi a Českom rozhlase*.²⁰

---

²⁰ NEWSROOM ČT24. [*Andrej Babiš a jeho ďalší útok na média...*]. Online. 2023. Dostupné z: Facebook, <https://www.facebook.com/watch/?v=106183695757191>. [cit. 2024-07-13].

2. Predstavenie vybraných teoretických konceptov

Problematika protimedialných postojov sa dotýka viacerých teoretických konceptov a môže byť vnímaná z niekoľkých perspektív. Stručnú definíciu tohto fenoménu v úvode a predošlej kapitole práce je pre lepšie pochopenie vhodné zasadiť do širšieho teoretického kontextu. Keďže ide o fenomén politickej komunikácie, jeho reflexia musí byť interdisciplinárna. Táto kapitola priblíži vybrané pojmy z oblasti mediálnych štúdií a politológie, ktoré sa k problematike vzťahujú.

Výber pojmov je obmedzený rozsahom tejto práce a ovplyvnený zvoleným prístupom. Perspektíva, ktorou je na protimedialne postoje a správanie v tejto práci nazerané vychádza práve z nasledovných teoretických konceptov, ktoré predstavujú len jeden z možných spôsobov vnímania role a postavenia médií v spoločnosti. Nejde teda o kompletne teoretické uchopenie všetkých aspektov vzťahu medzi médiami, politickými aktérmi a spoločnosťou. Fenomén protimedialných postojov v spoločnosti je predstavený na viacerých úrovniach, ktoré sú pre jeho štúdium kľúčové.

2.1. Média ako strážny pes demokracie

Média sa v liberálnom zriadení často považujú za takzvaného strážneho psa demokracie a jej inštitúcií. Sú to práve novinári, kto informuje občiansku verejnosť o dianí v štáte, a média predstavujú jednu z mála inštitúcií, ktoré môžu vyžadovať zodpovednosť politikov. Ich úlohou je dôkladne prešetrovať zvolených zastupiteľov a odhaľovať korupciu a lži vo verejných úradoch. Schopnosť zisťovať a preverovať informácie tvorí jednu z hlavných úloh médií v demokracii.²¹ Nezávislé média sú jedným z pilierov demokracie.²²

„Táto rola je väčšinou spájaná s dohľadom nad zneužívaním štátnej autority (moci), aj keď býva rozšírená tak, aby zahrnila aj obecnějšíu diskusiu týkajúcu sa samotného fungovania vlády. Rola strážneho psa je považovaná za hlavnú a najdôležitejšiu zo všetkých funkcií, ktoré média majú, a je preto považovaná aj za tú, ktorá určuje ich organizačnú podobu a formu.“²³

Takýto pohľad na rolu médií v spoločnosti spája libertariánsku teóriu tlače a teóriu sociálnej zodpovednosti, ktoré predstavujú autori Siebert a Peterson v publikácii *Four Theories of the Press*.²⁴ Libertariánska teória tlače stavia do popredia slobodu slova a nezávislosť novín na štátnom aparáte, zatiaľ čo teória sociálnej zodpovednosti zdôrazňuje úlohu médií informovať verejnosť o politickom dianí, vytvárať podmienky pre diskusiu o verejnom dianí, vzdelávať verejnosť a udržiavať tak jej schopnosť samosprávy či dohliadať nad vládnyimi činiteľmi.²⁵ Štyri teórie tlače sú dnes z pohľadu mediálnych štúdií značne zastaralé a neaktuálne,²⁶ v otázke práv a povinností médií vo vzťahu k spoločnosti sú však hodnoty, na ktorých tieto teórie stavajú najmä v rámci zvolenej problematiky tejto práce relevantné a poskytujú základ pre progresívnejšie úvahy o vzťahoch medzi jednotlivými aktérmi.

Je to práve takáto koncepcia postavenia médií v spoločnosti, ktorá umožňuje reflexiu fenoménu protimediálnych útokov zo strany politických aktérov. Na pozíciu médií v spoločnosti existuje množstvo odlišných teoretických perspektív, ktoré nie je

---

²¹ STREET, John. *Mass Media, Politics, and Democracy*.

²² NEUMANN, Ondřej, ed.. *Šok! Hrůza! Média!*.

²³ CURRAN, James. Nový pohľad na masová média a demokracii, s. 119.

²⁴ SIEBERT, Fred S.; PETERSON, Theodore a SCHRAMM, Wilbur Lang. *Four theories of the press : the authoritarian, libertarian, social responsibility, and Soviet communist concepts of what the press should be and do*.

²⁵ Ibidem.

²⁶ KŘEČEK, Jan. *Politická komunikace : od res publica po public relations*.

možné v práci takéhoto rozsahu a vo vzťahu k zvolenej téme práce komplexne reflektovať.

V dobe vzniku spomínaných teórií a predstáv o povahe médií v spoločnosti bol za hlavnú hrozbu pre ich nezávislosť považovaný štát. V dnešnej dobe je nezávislosť médií ovplyvňovaná mnohými ďalšími faktormi.²⁷ Jedným z aspektov kritiky súčasnej mediálnej scény môže byť uprednostnenie sledovanosti nad etickými princípmi. Ako uvádza autor Růžička, predajnosť mediálneho obsahu sa stala pre mnohé mediálne inštitúcie hlavným cieľom a pri snahe osloviť čo najväčšie publikum etické princípy a vznešené predstavy o úlohe médií v spoločnosti ustupujú do úzadia.²⁸

„Hlavným kritériom pre súčasnú českú mediálnu tvorbu je ‚vysoká sledovanosť‘ a prirodzene aj ekonomická rentabilita daného média. (...) Cieľom mediálnej produkcie je zisk a informácie sa stávajú dobre predajným tovarom.“²⁹

Protimedialne postoje a kritický prístup k médiám sa však odlišujú. V prípade protimedialnych postojov ide o nepodložené a neobjektívne útoky na novinárov, čo je prítomné aj v popise jednotlivých príkladov v kapitole 1.. Pri takýchto útokoch nejde o kritiku médií postavenú na výsledkoch odborného pozorovania mediálnej scény. V kontexte tejto práce sú teda média aj na základe spomínaných teoretických princípov vnímané ako zásadné pre udržiavanie demokracie skrz informovanie verejnosti a dožadovaním sa zodpovednosti politikov.³⁰ Aj napriek tomu je však podstatné naďalej vnímať kriticky nielen politických aktérov a ich správanie, ale aj mediálne inštitúcie.³¹ Média sú kľúčovým prvkom v mnohých aspektoch udržovania demokracie a to najmä v otázke dohľadu nad zvolenými politikmi a informovania občanov o verejnom dianí.^{32 33}

---

²⁷ CURRAN, James. Nový pohľad na masová média a demokracii.

²⁸ RŮŽIČKA, Vlastimil. *Politika a média : v konzumní společnosti.*

²⁹ *Ibidem*, s. 104-105.

³⁰ STREET, John. *Mass Media, Politics, and Democracy.*

³¹ RŮŽIČKA, Vlastimil. *Politika a média : v konzumní společnosti.*

³² STREET, John. *Mass Media, Politics, and Democracy.*

³³ NEUMANN, Ondřej, ed.. *Šok! Hruža! Média!*

2.2. Sloboda tlače

V predchádzajúcej podkapitole boli definované niektoré z funkcií médií, na základe ktorých sa stávajú nielen dôležitým aktérom v demokratických štátoch, ale dokonca pilierom demokratického zriadenia.³⁴ Ide o špecifické politické funkcie, ako je informovanie občanov o politických cieľoch nimi zvolených zástupcov, prešetrovanie tých, ktorí jednú v mene ľudí, a vyžadovanie prevzatia zodpovednosti.³⁵

Realizácia tohto ideálu je zachytená v idei slobodnej tlače, ktorá je definovaná ako mediálne prostredie, v ktorom je možná rôznorodosť a pluralita názorov a postojov. Sloboda tlače teda predstavuje jeden z predpokladov demokratickej spoločnosti na základe funkcií, ktoré médiám pripisujeme. Aby mohli média tieto funkcie naplňovať, je potrebné aby do ich činnosti nezasahovali štátne inštitúcie ani politickí aktéri. Média svojou prácou prispievajú k udržiavaniu demokracie v štáte za predpokladu, že je ich činnosť nielen nezávislá, ale aj slobodná a neobmedzená. Akýkoľvek kontrolný zásah do médií predstavuje stratu slobody.³⁶

Slobodná tlač však nie je len ideou, je úzko prepojená so slobodou prejavu či slobodou slova, ktoré sú právne zakotvené v demokratických ústavách po celom svete ako aj v *Charte základných práv Európskej únie*³⁷ spolu s právom na informácie.

Takmer všetky moderné štáty dnes vo svojich ústavách zahrňujú aspoň čiastočne postavenie médií v spoločnosti. Nezhodujú sa však v tom, aká by mala byť ich rola. Dôraz na slobodu slova je najprítomnejší v štátoch s demokratickým zriadením, regulovanie činnosti médií v prospech vlády je typické pre autoritatívne režimy, napríklad Saudsku Arábiu.³⁸

V českom právnom prostredí je právo na informácie ústavne garantované ustanovením čl. 17 *Listiny základných práv a slobôd*,³⁹ v slovenskom práve zákonom 211/2000 Z. z., *Zákon o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií)*.⁴⁰

---

³⁴ Ibidem.

³⁵ STREET, John. *Mass Media, Politics, and Democracy*.

³⁶ Ibidem.

³⁷ EURÓPSKA ÚNIA. *Charta základných práv Európskej únie*.

³⁸ STREET, John. *Mass Media, Politics, and Democracy*.

³⁹ ČESKO. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. Listina základných práv a slobod. Od. 2, čl. 17.

⁴⁰ SLOVENSKO. Zákon č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií).

Právo na informácie je však spochybňované ďalším základným právom, ktorým je právo na súkromie. Podľa autorky a advokátky Vrbovej môže byť právo na informácie obmedzené, aj napriek tomu, že patrí medzi základné politické práva a zároveň je hlavným inštitútom otvorenej verejnej správy. Obmedzené však môže byť len na základe určitých podmienok. Jednou z podmienok je napríklad skutočnosť, že ide o obmedzenie, ktoré je nevyhnutné a primerané v demokratickej spoločnosti.⁴¹

V kontexte zvolenej problematiky protimedialných postojov politických aktérov je sloboda tlače napádaná inými než právnymi prostriedkami. Ako ilustrujú konkrétne príklady uvedené v kapitole 1., politickí aktéri na médiá útočia slovnými vyjadreniami či odmietaním komunikácie. Zároveň tieto útoky neprichádzajú spravidla za účelom ochrany súkromia, ale ako reakcia na činnosť médií, ktorou novinári naplňajú právo verejnosti na informácie.

---

⁴¹ VRBOVÁ, Marta. Právo na informace o činnosti obce a ochrana soukromí v podmínkách otevřené veřejné správy.

2.3. Populizmus

Pre koncept populizmu existuje nespočetné množstvo definícií, z ktorých väčšina hneď na začiatku stanovuje, že nie je možné zhodnúť sa na jednom presnom význame tohto pojmu. Najčastejšie je však populizmus definovaný ako ideológia, politická prax či komunikačná stratégia.⁴²

Často sporné spôsoby nahliadania na tento fenomén sa zhodujú na jednej z kľúčových vlastností, ktorú môžeme považovať za základnú podstatu populizmu – pre pomenovanie spoločnosti a jej občanov sú využívané termíny „ľud“ alebo „obyčajní ľudia“, ktorí sa od seba navzájom neodlišujú a nerozdeľujú na žiadne skupiny. Oddelené sú len elity, ktoré svojimi jednotnými záujmami stoja proti „obyčajným ľuďom“.⁴³

„Hoci v odbornom prostredí neexistuje zhoda o definujúcich atribútoch populizmu, panuje všeobecná zhoda, že všetky formy populizmu zahŕňajú odvolávanie sa na ‚ľud‘ a odsúdenie ‚elity‘. Nie je preto sporné tvrdiť, že populizmus vždy zahŕňa kritiku establišmentu a obdivovanie obyčajných ľudí.“⁴⁴

Pre stručné vymedzenie charakteristík populistického správania politických aktérov sú v monografii *Populist political parties in East-Central Europe* vymenované tri základné znaky: 1) ľudia a elity sú vnímaní ako homogénne masy, 2) ľudia a elity sú postavení do priamej opozície a 3) ľuďom je prisudzovaná suverenita.⁴⁵

Jedna z vedeckých perspektív predstavuje definíciu populizmu ako politickej stratégie uplatňovanej určitým typom politického lídra, ktorý svoju legitimitu buduje na základe priamej a bezprostrednej podpory svojich voličov či podporovateľov. Práve prítomnosť silnej a charismatickej politickej postavy, ktorá koncentruje moc a udržiava nejaký druh spojenia s masami je ďalšou z vlastností populizmu, na ktorých sa zhoduje hneď niekoľko prístupov.

Sociológovia v posledných rokoch však populizmus čoraz častejšie definujú ako ideológiu či svetonázor.⁴⁶

„Na konkrétnej úrovni definujeme populizmus ako tenko-strednú ideológiu, ktorá rozdeľuje spoločnosť za rozdelenú na dva homogénne a antagonistické tábory, ‚čistý ľud‘

---

⁴² HAVLÍK, Vlastimil a PINKOVÁ, Aneta. *Populist political parties in East-Central Europe*.

⁴³ MUDDE, Cas a ROVIRA KALTWASSER, Cristobal. *Populism : a very short introduction*.

⁴⁴ Ibidem, s. 5.

⁴⁵ HAVLÍK, Vlastimil a PINKOVÁ, Aneta. *Populist political parties in East-Central Europe*.

⁴⁶ MUDDE, Cas a ROVIRA KALTWASSER, Cristobal. *Populism : a very short introduction*.

a ‚skorumpovanú elitu‘, a ako ideológiu, ktorá zastáva stanovisko, že politika by mala byť vyjadrením všeobecnej vôle ľudu.“⁴⁷

V kontexte ideológií je populizmus špecifický najmä tým, že na rozdiel od napríklad socializmu alebo liberalizmu nebol historicky definovaný tými, ktorí sa k nemu hlásili, respektíve nehlásili.⁴⁸

„Zmätok v definovaní populizmu čiastočne spôsobuje fakt, že populizmus je značkou, ku ktorej sa zriedka prihlásia samotní ľudia alebo organizácie. Namiesto toho sa pripisuje iným, najčastejšie s negatívnou konotáciou.“⁴⁹

Možno práve táto skutočnosť prispieva k tendencii niektorých akademikov označovať populizmus za vyprázdnený pojem, ktorý je používaný ako bojový termín za cieľom odsúdiť politických oponentov a svojou vágnosťou sa dá vzťahovať na každú politickú postavu.⁵⁰

Na základe poskytnutých definícií je evidentné, že je populizmus komplexným súborom politických prejavov a prístupov, ktorý sa vo svojich mnohých formách líši vo väčšine svojich atribútov. Protimedialne postoje k populizmu priraduje široká škála zahraničných autorov, ktorým je venovaná Praktická časť tejto bakalárskej práce.

---

⁴⁷ Ibidem, s. 5-6.

⁴⁸ CANOVAN, Margaret. *Populism*.

⁴⁹ MUDDE, Cas a ROVIRA KALTWASSER, Cristobal. *Populism : a very short introduction*, s. 2.

⁵⁰ Ibidem.

3. Metodologická časť

Metodologickú časť tejto bakalárskej práce v prvom rade tvorí definícia kompilátu (kompilácie) a prehľadovej štúdie ako žánru akademického písania na základe odborných príručiek. Kompilát / prehľadová štúdia je uplatnená v Práctickej časti v snahe predstaviť a obhájiť túto metódu bádania v kontexte zvolenej témy tejto bakalárskej práce a jej cieľov. Následne predstavuje konkrétnu metódu zvolenú v tejto práci a postup pri výbere spracovaného materiálu.

3.1. Kompilát a prehľadová štúdia

Praktická časť tejto bakalárskej práce môže byť definovaná ako kompilát (kompilácia) alebo prehľadová štúdia. Cieľom je vytvoriť syntézu poznatkov zahraničných odborných článkov, preložiť ich a predstaviť s ohľadom na lokálny kontext, ktorý je uvedený v prvej kapitole teoretickej časti.

Odborná kompilácia môže byť chápaná ako výklad nejakého problému s využitím rôznych zdrojov, opierajúci sa o systematické usporiadanie a prinášajúci syntézu relevantných myšlienok spracovaných textov.⁵¹ Kompilát teda predstavuje kritický prehľad väčšej časti existujúcej literatúry, jasný výklad problematiky a tvorbu syntetického prehľadu skrz vzájomné súvislosti medzi rôznymi prístupmi a názormi. Tento prehľad potom môže slúžiť ako zdroj dôležitých informácií aj odborníkovi z daného odvetvia, ktorý sa témou nikdy nezaoberal do hĺbky.⁵² Medzi základné obsahové požiadavky pre tvorbu kvalitného kompilátu patrí dodržovanie publikačnej etiky, systematická práca so zdrojmi či uvedenie kontextu daných vedeckých publikácií.⁵³

„V úvode by autor mal stručne zhodnotiť význam problému, ktorému sa venuje, prípadne oznámiť, prečo upútal jeho pozornosť. Mal by si predovšetkým uvedomiť, že píše odborný text, ktorého cieľom je, rovnako ako u každého iného, odpovedať na nejakú otázku (otázky). Túto otázku (problém) treba v úvode explicitne uviesť, naznačiť cestu k odpovedi, a to najlepšie v súvislosti so štruktúrou textu. V nasledujúcej pasáži by čitateľ mal byť oboznámený s dátami, ktorými sú v danom prípade práce, ktoré sú v kompilácii využité. (...) Metódou sú v prípade kompilácie otázky, na ktoré v analyzovaných textoch hľadáme odpoveď.“⁵⁴

Za jadro takéhoto textu je považovaná vlastná analýza, pod ktorou sa rozumie hľadanie odpovedí na dané otázky. V závere potom majú byť predstavené podstatné a relevantné myšlienky spracovaných textov, či výber a zdôvodnenie jedného z pojatí problematiky, ktoré sa v nich nachádzajú.⁵⁵

---

⁵¹ ŠANDEROVÁ, Jadwiga. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách : několik zásad pro začátečníky.*

⁵² ECO, Umberto. *Jak napsat diplomovou práci.*

⁵³ ŠANDEROVÁ, Jadwiga. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách : několik zásad pro začátečníky.*

⁵⁴ *Ibidem*, s. 68 – 69.

⁵⁵ *Ibidem*.

Rovnako môže byť táto práca považovaná za prehľadovú štúdiu, konkrétne systematický prehľad („systematic literature review“), ktorý autor Jiří Mareš predstavuje ako „štúdiu, ktorá sa opiera o rozsiahlejší súbor prací na dané téma za zvolené časové obdobie.“⁵⁶

Autor systematického prehľadu analyzuje jednotlivé výskumné štúdie, triedi ich a zhlukuje do väčších celkov. Venuje sa súhrnnému pohľadu na stav bádania v danej oblasti, vyberá, analyzuje, hodnotí a syntetizuje výsledky desiatok výskumných prác na zvolenú tému.⁵⁷

3.1.1. Ciele kompilačnej práce

Ako uviedla autorka Šandorová v kritériách kvalitného kompilátu, je podstatné stanoviť si ciele a hneď v úvode predstaviť otázky, na ktoré ma syntéza zdrojov hľadať odpoveď.

Cieľom tejto kompilačnej práce je priniest' obsahlu definíciu pojmu protimedialnych postojov a stručný prehľad jeho hlavných prejavov v spoločnosti, predstaviť niekoľko zásadných perspektív, ktoré sa v zahraničných odborných textoch o tejto problematike vyskytujú a naznačiť vybrané podnety pre výskum príčin a dopadov protimedialnych postojov, na strane politických aktérov, ako aj novinárov.

Vzhľadom na skutočnosť, že v našom akademickom prostredí nebol tento fenomén doposiaľ reflektovaný, aj napriek čoraz častejšiemu výskytu jeho prejavov v praxi, je hlavným cieľom tejto práce vytvoriť základný prehľad teoretického prístupu k takémuto politickému správaniu, ktoré je v zahraničných odborných textoch do určitej miery už zmapované. Zvýšený výskyt protimedialnych útokov na Slovensku v ostatných rokoch bol spomínaný ako kľúčová motivácia pre vznik tejto práce už v jej úvode.

---

⁵⁶ MAREŠ, Jiří. Přehledové studie: jejich typologie, funkce a způsob vytváření, s. 430.

⁵⁷ Ibidem.

3.2. Výber zahraničných zdrojov

Praktickou časťou tejto bakalárskej práce je syntéza odborných zdrojov založená na komplexnej rešerši. Do syntézy a analýzy boli zahrnuté zahraničné odborné články zverejnené v odborných periodikách, dostupných v online databázach odborných prác.

V práci nie sú spracované kapitoly knižných odborných publikácií a iné žánre akademických textov, než sú odborné články a štúdie, a to najmä v dôsledku rozsahu práce. Výnimku tvorí správa *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe*,⁵⁸ zverejnená *Reuters Institute for the Study of Journalism*, ktorá predstavuje jedinečný a zásadný zdroj týkajúci sa problematiky postavenia novinárov a vzťahu medzi médiami a politickými aktérmi v kontexte štátov východnej Európy, ktorý je pre túto prácu kľúčový a nenahraditeľný.

Pri výbere odborných zdrojov, ktoré boli zahrnuté do rešerše v rámci praktickej časti tejto práce boli uplatnené dva základné postupy. Prvým z nich bolo vyhľadávanie na základe vopred stanovených kľúčových slov. Išlo o nasledovné kľúčové slová: „antimedia“ (protimediálny), „antimedia populism“ (protimediálny populizmus), „antipress“ (protitlačový), „antimedia violence“ (protimediálne násilie), „attacks on media and journalists“ (útoky na média a novinárov) a „safety of journalists“ (bezpečnosť novinárov). Následne boli zahraničné články vyhľadávané na základe vzájomnej súvislosti a referencií. Proces vyhľadávania článkov bol ukončený, keď sa jednotlivé odborné práce začali vo výsledkoch opakovať. Do rešerše neboli zahrnuté články s nízkou relevanciou, ktorá bola hodnotená na základe počtu citácií v iných odborných textoch.⁵⁹ Súčasne bol výber zameraný najmä na aktuálnu a súčasnú akademickú reflexiu fenoménu. Výnimku tvoria zdroje venujúce sa historickej perspektíve na problematiku. Vzhľadom na rýchlo meniacu sa povahu mediálneho a politického prostredia napríklad v dôsledku rozvoja digitálnych technológií boli do analýzy zahrnuté iba najaktuálnejšie práce jednotlivých autorov, ktorí sa problematikou zaoberajú dlhodobo.

Takto vytvorený teoretický rámec bol potom obohatený o chýbajúce či okrajové perspektívy na danú problematiku, ktorým v jadre textov nebol venovaný takmer žiaden priestor.

---

⁵⁸ SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe*.

⁵⁹ Požiadavkou pre považovanie odborného článku za relevantný bol počet citácií vyšší ako desať.

3.3. Preklad textov

Zásadnou súčasťou tejto rešeršnej práce je práca so zahraničnými zdrojmi v anglickom jazyku. Texty som ako autorka práce preložila samostatne na základe vlastnej jazykovej znalosti za pomoci odborných slovníkov. Keďže jedným z hlavných cieľov tejto bakalárskej práce je predstaviť fenomén protimedialných postojov a jeho reflexiu v zahraničnej odbornej literatúre s ohľadom na lokálne prostredie a kontext, dôkladný preklad textov s dôrazom na zachovanie pôvodného významu bol postavený v procese tvorby tejto syntézy do popredia.

4. Praktická časť: Reflexia fenoménu protimedialných postojov v zahraničných odborných zdrojoch

Praktická rešeršná časť tejto práce prináša niekoľko kľúčových perspektív na fenomén protimedialných postojov, ako ich predstavuje zahraničná odborná literatúra.⁶⁰ Odborné články v prvom rade poskytujú priblíženie fenoménu protimedialných postojov a prejavov, ktorá v našom akademickom prostredí chýba.

Pojem protimedialný v tejto práci vychádza z anglického „antimedia“, čo je jeden z kľúčových pojmov využívaných v zahraničnej literatúre, ktorá mapuje nepriateľské tendencie politikov voči médiám a novinárom.⁶¹ Za protimedialne sú označované verbálne útoky na médiá a zápalná rétorika,⁶² aj menej priame spôsoby útokov na médiá.⁶³

„Protimedialny diskurz môže byť definovaný ako súbor rozšírených slovných a písomných prejavov, v ktorých vládni predstavitelia diskreditujú médiá či konkrétnych novinárov, hovorcov, mediálnych pracovníkov, online spravodajské platformy, televízne a rozhlasové stanice či noviny. (...) Protimedialny diskurz zahŕňa aj prípady, kedy politici diskreditujú médiá z iných dôvodov, než ich spojenia s elitami. Ide o obvinenia z neetického správania, podpriemernosti či morálnej skazenosti.“⁶⁴

Protimedialne útoky sú súčasťou protiintelektuálnych, protivedeckých a protinovinárskych nálad⁶⁵ a môžu byť vnímané ako útok na samotnú inštitúciu žurnalistiky.⁶⁶

---

⁶⁰ Výber týchto odborných článkov je zdôvodnený v metodologickej kapitole práce.

⁶¹ Pojem antimedia sa tiež zriedkavo objavuje v akademických publikáciách kultúrnych štúdií zameraných na oblasť intermédií, kde nesie iný význam. Príkladom je knižná publikácia Floriana Cramera *Anti-media: Ephemera on Speculative Arts*.

⁶² CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People".

⁶³ SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe*.

⁶⁴ MAZZARO, Kyong. Anti-Media Discourse and Violence Against Journalists: Evidence From Chávez's Venezuela, s. 472

⁶⁵ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People".

⁶⁶ KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era.

V niektorých odborných textoch⁶⁷ je termín „antimedia“ nahradený pojmom „antipress“ (protitlačový), čo však súvisí s mediálnou terminológiou v anglickom jazyku, kde pojem „press“ častokrát popisuje média všeobecne.⁶⁸

Vybraní autori v článkoch pristupujú k problematike z rôznych uhlov, mapujú politický kontext útokov,^{69 70} zdroje a príčiny ich vzniku⁷¹ či formu, ktorú nadobúdajú.⁷² ^{73 74} Značná časť odborných zdrojov sa potom venuje najmä reakcii novinárov a iných mediálnych pracovníkov na takéto útoky a predstavuje rôzne stratégie, ktoré novinári využívajú na svoju obranu.^{75 76 77 78} Dôležité zastúpenie má v zahraničnej odbornej reflexii fenoménu aj genderová perspektíva útokov na jednotlivých novinárov a novinárky.^{79 80 81}

---

⁶⁷ OLLER, Martín, et al. *An overview of Latin American Journalistic Culture(s). The profile, professional situation and perception of journalists in Argentina, Brazil, Chile, Colombia, Ecuador, El Salvador and Mexico.*

⁶⁸ *Press noun (1).* Online. Merriam Webster. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/press>. [cit. 2024-07-04].

⁶⁹ KRÄMER, Benjamin. Populism, Media, and the Form of Society.

⁷⁰ CIMA GLIO, Christopher. "A Tiny and Closed Fraternity of Privileged Men": The Nixon-Agnew Anti-Media Campaign and the Liberal Roots of the U.S. Conservative "Liberal Media" Critique.

⁷¹ MAZZARO, Kyong. Anti-Media Discourse and Violence Against Journalists: Evidence From Chávez's Venezuela.

⁷² VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist-politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

⁷³ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People".

⁷⁴ SEHL, Annika; SIMON, Felix M. a SCHROEDER, Ralph. The populist campaigns against European public service media: Hot air or existential threat?

⁷⁵ PANIEVSKY, Ayala. The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism.

⁷⁶ PANIEVSKY, Ayala. Covering Populist Media Criticism: When Journalists' Professional Norms Turn Against Them.

⁷⁷ MACARAIG, Ayee a HAMELEERS, Micheal. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats.

⁷⁸ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People".

⁷⁹ SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe.*

⁸⁰ MACARAIG, Ayee a HAMELEERS, Michael. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats.

⁸¹ CLAESSION, Annina. "I Really Wanted Them to Have My Back, but They Didn't"—Structural Barriers to Addressing Gendered Online Violence against Journalists.

Vybrané články sa zaoberajú špecifickými príkladmi a aspektmi protimedialných postojov v Spojených štátoch amerických,^{82 83 84 85 86} Spojenom kráľovstve,⁸⁷ Izraeli,^{88 89} Filipínach,⁹⁰ Venezuele,⁹¹ Taliansku,⁹² Nemecku, Rakúsku, Švédsku,⁹³ Nórsku,⁹⁴ krajinách Beneluxu,⁹⁵ Slovensku, Česku,^{96 97} a v ďalších krajinách východnej Európy.⁹⁸ Široké a rôznorodé geografické zastúpenie v daných článkoch poukazuje na fakt, že nepriateľské postoje voči médiám sa vyskytujú naprieč regiónmi a kontinentmi⁹⁹ v štátoch s veľmi odlišnou mediálnou a politickou históriou. Historický aspekt mapuje jedna z nasledujúcich podkapitol.

Dôležitú rolu pri reflektovaní a skúmaní fenoménu protimedialných postojov v súčasnej dobe hrá aj vývoj mediálneho prostredia.¹⁰⁰ Rolu sociálnych sietí

---

⁸² KRÄMER, Benjamin. Populism, Media, and the Form of Society.

⁸³ VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists

⁸⁴ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump’s Assault on U.S. Journalists as the “Enemy of the People“.

⁸⁵ KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era.

⁸⁶ CIMA GLIO, Christopher. "A Tiny and Closed Fraternity of Privileged Men": The Nixon-Agnew Anti-Media Campaign and the Liberal Roots of the U.S. Conservative “Liberal Media” Critique.

⁸⁷ VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists

⁸⁸ PANIEVSKY, Ayala. The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism.

⁸⁹ PANIEVSKY, Ayala. Covering Populist Media Criticism: When Journalists’ Professional Norms Turn Against Them.

⁹⁰ MACARAIG, Ayee a HAMELEERS, Michael. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats.

⁹¹ MAZZARO, Kyong. Anti-Media Discourse and Violence Against Journalists: Evidence From Chávez’s Venezuela.

⁹² VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

⁹³ SEHL, Annika; SIMON, Felix M. a SCHROEDER, Ralph. The populist campaigns against European public service media: Hot air or existential threat?.

⁹⁴ NAERLAND, Torgeir Uberg. Toward a Sociologically Enriched Understanding of Anti-Media Populism: The Case of Enough is Enough!.

⁹⁵ DE JONGE, Léonie. The Populist Radical Right and the Media in the Benelux: Friend or Foe?

⁹⁶ WILSON, Tracie L., 1995. Press systems and media-government relations in the Czech and Slovak republics.

⁹⁷ SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe.*

⁹⁸ Ibidem.

⁹⁹ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump’s Assault on U.S. Journalists as the “Enemy of the People“.

¹⁰⁰ Ibidem.

a digitalizácie v procese šírenia protimediálnych postojov popisuje a skúma niekoľko odborných článkov.^{101 102 103}

---

¹⁰¹ KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era.

¹⁰² VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

¹⁰³ SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe*.

4.1. Média, populizmus a protimediálny populizmus

Fenomén protimediálnych postojov je v reflektovanej odbornej literatúre opakovane spájaný s populizmom, ktorého základné aspekty a odborná definícia sú predstavené v teoretickej časti tejto práce. Na základe spojenia protimediálnych postojov a princípov populizmu je vo vybraných článkoch využívaný pojem protimediálny populizmus („antimedia populism“).

Pre uchopenie protimediálneho populizmu je dôležité hlbšie popísať vzťah medzi populistickými politikmi a médiami. Autor Benjamin Krämer tento vzťah definuje na troch úrovniach: „*Populisti sa k médiám stavajú troma rôznymi spôsobmi. Za prvé ich vnímajú ako nástroj, ktorý využívajú pre kontakt s masami, pri čom často poskytujú provokatívne vyjadrenia v snahe získať mediálnu pozornosť. Za druhé média často participujú v určitej forme mediálneho populizmu a iných populistických aktérov dopĺňajú alebo im konkurujú. Treťou možnosťou je protimediálny populizmus, pri ktorom populistickí aktéri, skupiny či členovia verejnosti vnímajú mainstreamové média ako súčasť sprisahania elit. Protimediálny populizmus môžeme vnímať ako fenomén všeobecnej opozície voči elitám, ktorá je charakteristickým rysom populizmu.*“¹⁰⁴

Protimediálny populizmus je teda tvorený spojením jedného zo základných aspektov populizmu, ktorý bol v teoretickej časti práce definovaný ako konflikt medzi „elitou“ a „obyčajnými ľuďmi“ či „ľudom.“ Ako píše Krämer, populistické vízie spoločnosti sa často medzi sebou odlišujú vo vnímaní rozdielov medzi masami a elitou.¹⁰⁵

„*Preto sa odlišuje niekoľko rôznych foriem, ktoré sa vyhradzujú voči rôznym aspektom spoločnosti, ktoré považujú za nepriateľa. Sú to napríklad protipolitický, protikapitalistický alebo protiakademický populizmus.*“¹⁰⁶ Ak sú teda ako elita stojaca proti masám vnímané mediálne inštitúcie či novinári samotný, môžeme takýto druh populizmu označiť ako protimediálny. „*Protimediálny populizmus využíva schému elity vs. ľudia. Média vníma ako súčasť systému prepojenej, hierarchicky usporiadanej a ideologicky integrovanej elity a jej nástrojov.*“¹⁰⁷

---

¹⁰⁴ KRÄMER, Benjamin. Populism, Media, and the Form of Society, s. 453.

¹⁰⁵ Ibidem.

¹⁰⁶ Ibidem, s. 452.

¹⁰⁷ Ibidem, s. 454.

Verejné útoky na spravodajské médiá môžu teda byť chápané ako jeden z dominantných aspektov súčasného populizmu.¹⁰⁸

„V súlade s populistickou logikou, ktorá rozdeľuje spoločnosť na ‚skutočných ľudí‘ a ‚nepriateľov ľudu‘, populistická kritika nepripisuje zlyhania médií nevinným chybám, či zanedbaniu na individuálnej úrovni, ale zlomyselnému sprisahaniu novinárov proti ‚ľudu‘.“¹⁰⁹

Protimedialny populizmus môže byť súčasne považovaný aj za veľmi sofistikovanú formu mediálnej cenzúry.¹¹⁰

Množstvo autorov útoky na médiá pripisuje najmä pravicovým populistickým stranám,^{111 112 113 114 115} ďalší potom spájajú takéto jednanie s konzervatívnymi politickými aktérmi.^{116 117 118}

Autor Arjen Van Dalen analyzuje základy vzťahov medzi politickými subjektmi a médiami a ich postupné zmeny v priebehu vývoja mediálnej scény a politickej atmosféry v súvislosti s faktormi ako je fragmentácia mediálnych publik či narastajúca politická polarizácia.¹¹⁹ V článku analyzuje komunikáciu niekoľkých vybraných politikov, ktorých môžeme označiť ako populistických,¹²⁰ a metódy, ktoré títo politici využívali za cieľom útočiť na mainstreamové médiá a delegitimizovať ich.¹²¹

---

¹⁰⁸ PANIEVSKY, Ayala. The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism.

¹⁰⁹ Ibidem, s. 809.

¹¹⁰ PANIEVSKY, Ayala. Covering Populist Media Criticism: When Journalists' Professional Norms Turn Against Them.

¹¹¹ VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

¹¹² SEHL, Annika; SIMON, Felix M. a SCHROEDER, Ralph. The populist campaigns against European public service media: Hot air or existential threat?

¹¹³ MACARAIG, Ayee a HAMELEERS, Michael. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats.

¹¹⁴ MAZZARO, Kyong. Anti-Media Discourse and Violence Against Journalists: Evidence From Chávez's Venezuela.

¹¹⁵ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People".

¹¹⁶ Ibidem.

¹¹⁷ SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe*.

¹¹⁸ CIMAGLIO, Christopher. "A Tiny and Closed Fraternity of Privileged Men": The Nixon-Agnew Anti-Media Campaign and the Liberal Roots of the U.S. Conservative "Liberal Media" Critique.

¹¹⁹ VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

¹²⁰ KENNETH WHITE, John. Donald Trump and the Scourge of Populism.

¹²¹ VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

Obhajovanie žurnalistickej legitimity ďalej popisuje podkapitola zameraná na novinárske stratégie v reakcii na protimedialne útoky.

Vzťahy medzi médiami a pravicovými populistickými politikmi z druhej strany tejto dynamiky sa vo svojom článku venuje autorka Léonie De Jonge. V štúdiu sa zaoberá prístupom médií a mediálnych pracovníkov k pravicovým populistickým stranám a politickým predstaviteľom v krajinách Beneluxu. Poskytuje ilustratívne a komparatívne poznatky v otázke toho, prečo niektoré média priestor pravicovému populizmu poskytujú zatiaľ čo iné ho odopierajú.¹²²

Autorka predstavuje 3 spôsoby, ktorými mainstreamové média môžu pristupovať k pravicovým populistickým politikom a stranám. Ide o idealizovaný popis stratégií, ktoré sú v skutočnosti väčšinou pozmenené alebo zlúčené. Média podľa nej voči pravicovému populizmu môžu zaujať postoj (1) vymedzenia, (2) konfrontácie alebo (3) prispôsobenia.¹²³ Tieto stratégie úzko súvisia s otázkou reakcie novinárov a mediálnych profesionálov na protimedialne útoky, ktorým sa venuje jedna z nasledujúcich podkapitol. Na rozdiel od ďalších autorov však De Jonge vo svojej štúdiu nemapuje reakcie novinárov na protimedialny aspekt pravicového populizmu, ale ich postoje voči samotnej existencii a prejavom pravicových populistických politických aktérov.

---

¹²² DE JONGE, Léonie. The Populist Radical Right and the Media in the Benelux: Friend or Foe?

¹²³ Ibidem.

4.2. Protimedialne postoje v minulosti

Historický vznik a vývoj protimedialných postojov nie je v odbornej literatúre dôkladne zmapovaný, vybrané články autorov Christopher Cimaglio a Tracie L. Wilson predstavujú dve vzdialené perspektívy na prípady protimedialných postojov politických aktérov v 20. storočí. Autor Cimaglio predstavuje prípad kritiky médií počas prezidentského obdobia bývalého amerického prezidenta Richarda Nixona,¹²⁴ zatiaľ čo autorka Wilson analyzuje vývoj mediálnej scény a vzťahu medzi vládou a médiami v 90. rokoch na Slovensku a v Česku.¹²⁵

Kľúčovou osobnosťou Nixonovej protimedialnej kampane bol viceprezident Spiro Agnew,¹²⁶ ktorého útoky na televízne spravodajstvo boli identifikované ako kľúčový moment pre konzervatívnu kritiku liberálnych médií, kedy sa predstava liberálnej zaujatosti médií dostala do centra verejného diskurzu.¹²⁷

„Táto kritika, ktorá sa postupne vyvinula už na konci 60. rokov, sa skladá z troch základných zložiek. Prvou z nich je označenie mediálnych oponentov konzervatívnych aktérov za ‚Big Media‘, ktoré zúfalo potrebujú reformu. Konzervatívci sa tak v tejto kritike spoliehali na protimonopolnú rétoriku, pričom televízne stanice prirovnávali k ropnej spoločnosti Standard Oil.“¹²⁸

Druhým základným aspektom tejto kritiky bolo označovanie novinárov za liberálne elity, ktoré stratili kontakt s perspektívou amerických divákov, pričom využívali populistickú rétoriku, ktorá do popredia stavia práva bielej pracujúcej väčšiny. Tretiu zložku tejto kritiky potom tvorila koncentrácia kritiky na mediálne inštitúcie sídliace v New Yorku a Washingtone, pričom Agnew zdôrazňoval, že ide o liberálne východoamerické inštitúcie, ktoré ignorujú strednú oblasť Spojených štátov.¹²⁹ Výrazným prvkom tejto kritiky bolo už spomínané preberanie tradične liberálnych a demokratických naratívov, ako je kritika monopolov. Argumenty proti mocným mediálnym inštitúciám,

---

¹²⁴ CIMAGLIO, Christopher. "A Tiny and Closed Fraternity of Privileged Men": The Nixon-Agnew Anti-Media Campaign and the Liberal Roots of the U.S. Conservative "Liberal Media" Critique.

¹²⁵ WILSON, Tracie L.. Press systems and media-government relations in the Czech and Slovak republics.

¹²⁶ CIMAGLIO, Christopher. "A Tiny and Closed Fraternity of Privileged Men": The Nixon-Agnew Anti-Media Campaign and the Liberal Roots of the U.S. Conservative "Liberal Media" Critique.

¹²⁷ GREENBERG, David. The idea of "the liberal media" and its roots in the civil rights movement.

¹²⁸ CIMAGLIO, Christopher. "A Tiny and Closed Fraternity of Privileged Men": The Nixon-Agnew Anti-Media Campaign and the Liberal Roots of the U.S. Conservative "Liberal Media" Critique, s. 2.

¹²⁹ Ibidem.

ktoré sa vyvinuli v liberálnom a ľavicovom prostredí, priamo ovplyvnili konzervatívnu kritiku médií.¹³⁰

Protimedialne útoky Richarda Nixona na konci 60. rokov a v nasledujúcej dekáde sa od súčasných vyjadrení Donalda Trumpa líšia najmä motiváciou. Cieľom Nixonovej a Agnewovej kritiky médií bolo oslovenie tzv. „Tichej väčšiny“ a obyvateľov strednej oblasti Spojených štátov a získanie voličov.¹³¹ Útoky Donalda Trumpa mali potom za cieľ delegitimovať média všeobecne.¹³² „Donald Trump údajne povedal korešpondentovi CBS: ‚Viete prečo to robím? Robím to, aby som vás všetkých zdiskreditoval a ponížil, takže keď o mne napíšete negatívne príbehy, nikto vám neuverí.‘“¹³³

Autorka Wilson v článku *Press systems and media-government relations in the Czech and Slovak republics* popisuje vývoj mediálneho prostredia v Slovenskej republike a v Českej republike v 90. rokoch s ohľadom na komunistickú minulosť týchto štátov.¹³⁴ Popisuje najmä rozdiely v procese privatizácie médií v týchto dvoch republikách, pričom naznačuje, že už v počiatku bola mediálna scéna v Českej republike slobodnejšia v dôsledku lepších finančných podmienok. V tomto procese sa slovenské mediálne inštitúcie, ktoré sa odmietli podvoliť nátlaku vtedajšieho predsedu vlády Vladimíra Mečiara, stali terčom protimedialných útokov a snáh o obmedzenie ich činnosti.¹³⁵

„Mečiarova strana HZDS sa pokúšala obmedzovať tlač ešte pred rozdelením federálneho štátu. Lídri HZDS obmedzovali vstup novinárov na tlačové konferencie, prístup mali iba pozvaní novinári, všeobecne podporujúci vládu.“¹³⁶

Aj napriek opakovanej snahe ovládať média boli úspechy vlády limitované v dôsledku odporu zo strany novinárov.¹³⁷

Obe tieto perspektívy poskytujú dôležitý kontext pre túto bakalársku prácu. Osobnosti bývalého amerického prezidenta Donalda Trumpa sa venuje niekoľko vybraných odborných článkov, keďže patrí medzi najvýraznejšie osobnosti vyjadrujúce

---

¹³⁰ Ibidem.

¹³¹ Ibidem.

¹³² PANIEVSKY, Ayala. Covering Populist Media Criticism: When Journalists' Professional Norms Turn Against Them.

¹³³ Ibidem, s. 2137.

¹³⁴ WILSON, Tracie L.. Press systems and media-government relations in the Czech and Slovak republics.

¹³⁵ Ibidem.

¹³⁶ Ibidem, s. 150.

¹³⁷ Ibidem.

výrazné protimediálne postoje.^{138 139 140 141} Je preto dôležité sústrediť sa aj na historické prípady podobných protimediálnych vyjadrení v politickom prostredí Spojených štátov amerických. Mediálny vývoj mainstreamových médií na Slovensku a v Čechách¹⁴² je potom významný pre zasadenie odborných rámcov do lokálneho kontextu.

Hoci existuje predstava, že základom nárastu protimediálnych postojov je nedávny vývoj kapitalizmu a neoliberalizmu,¹⁴³ tieto príklady poukazujú na zriedkavý výskyt protimediálnych postojov pred týmto rapidným vývojom a zdieľajú niektoré populistické prvky, ako spájanie novinárov s elitami¹⁴⁴ so súčasnou podobou protimediálnych útokov.

---

¹³⁸ KRÄMER, Benjamin. Populism, Media, and the Form of Society.

¹³⁹ VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

¹⁴⁰ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump’s Assault on U.S. Journalists as the “Enemy of the People“.

¹⁴¹ KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era.

¹⁴² WILSON, Tracie L.. Press systems and media–government relations in the Czech and Slovak republics.

¹⁴³ VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

¹⁴⁴ Ibidem.

4.3. Stratégie novinárov v reakcii na protimedialne postoje

Medzi odbornými článkami, ktoré analyzujú fenomén protimedialných postojov, je veľká časť venovaná práve prístupu novinárov k takýmto útokom. Vybrané články sa zaoberajú špecifickými prípadmi mediálnych útokov zo strany bývalého amerického prezidenta Donalda Trumpa,^{145 146} izraelského premiéra Benjamina Netanyahu^{147 148} a bývalého filipínskeho prezidenta Rodriga Duterte,¹⁴⁹ a prostredníctvom analýzy mediálnych obsahov¹⁵⁰ a polo-štruktúrovaných rozhovorov¹⁵¹ mapujú spôsoby, ako na tieto útoky reagovali zasiahnutý novinári.

Kritika médií tvorila jednu z ústredných tém Trumpovej verejnej komunikácie. Trump sa opieral o dlhodobú kritiku liberálnych médií, ktorú posunul ďalej pomocou označenia „fake news“ (falošné správy) s cieľom delegitimizovať perspektívu novinárov. Ešte ďalej potom tento naratív posúva označovanie médií za „enemy of the people“ (nepriateľa ľudu).¹⁵²

Trump súčasne komplikuje novinárom vykonávanie spravodajskej činnosti a využíva všetky dostupné spôsoby útoku na novinárov.¹⁵³ „Trump výrazne skracaje tlačové konferencie, odpovedá na otázky častokrát len v nevhodných situáciách, ako napríklad na ceste ku svojmu vrtuľníku, takmer vôbec sa nezúčastňuje rozhovorov alebo televíznych debát (s výnimkou relácií spriatelovaných moderátorov na Fox News), žartuje o násilí voči novinárom, navádza davy ku konfrontácii a zastrahovaniu reportérov, a ak na otázky na tlačových konferenciách odpovie, využije tento priestor pre urážanie a stigmatizovanie žien a menšín.“¹⁵⁴

---

¹⁴⁵ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People".

¹⁴⁶ KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era.

¹⁴⁷ PANIEVSKY, Ayala. Covering Populist Media Criticism: When Journalists' Professional Norms Turn Against Them.

¹⁴⁸ PANIEVSKY, Ayala. The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism.

¹⁴⁹ MACARAIG, Ayee a HAMELEERS, Michael. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats.

¹⁵⁰ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People".

¹⁵¹ PANIEVSKY, Ayala. Covering Populist Media Criticism: When Journalists' Professional Norms Turn Against Them.

¹⁵² CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People".

¹⁵³ Ibidem.

¹⁵⁴ Ibidem, s. 742.

Jeho útoky sú zároveň špecifické tým, že nereagujú na konkrétne etické či profesijné zlyhania jednotlivých novinárov. Trump sa snaží podkopať samotné princípy, na ktorých stojí profesionálna žurnalistika, ako je kladenie otázok či spochybňovanie nepresných vyhlásení politikov.¹⁵⁵

Autori Matt Carlson, Sue Robinson a Seth C. Lewis sa vo svojej štúdii zamerali na Trumpove nenávisťné prejavy voči novinárom na sociálnej sieti *Twitter*.¹⁵⁶¹⁵⁷

„Prvý prípad útoku na novinárov prostredníctvom sociálnej siete Twitter sa odohral 17.2.2017, necelý mesiac potom, čo sa Trump stal prezidentom:

„Média šíriace falošné správy (@nytimes, @NBCNews, @ABC, @CBS, @CNN) nie sú mojim nepriateľom, ale nepriateľom amerického ľudu!“¹⁵⁸

Vyjadrenie vyvolalo ostré odsúdenie zo strany hlavných spravodajských médií. K obrane médiá donútilo drsné postulovanie novinárov ako nepriateľov, ktoré evokuje minulé aj súčasné autoritárske režimy.¹⁵⁹ Autori následne vyzorovali niekoľko spôsobov, ktorými novinári na tieto útoky reagovali v mediálnych obsahoch. Za znepokojivú označujú individualizáciu Trumpovho správania, ktorá z neho robí symbol, pristupuje k jeho správaniu ako ku snahe stať sa autokratom, alebo protimedialne útoky vnímajú ako politickú stratégiu či výsledok protidemokratických snáh. K reflexii zmien v mediálnom prostredí, ktoré takéto vyjadrenia podporujú, sa väčšina novinárov priklonila až pri analýze prejavov Trumpovho poradcu Steva Bannona, kedy toto správanie novinári priradili k širším snahám zmeniť povahu politickej krajiny a postavenie žurnalistiky.¹⁶⁰ Autori v článku zdôrazňujú najmä vývoj mediálneho trhu a kritiku médií prostredníctvom sociálnych sietí, ktorej sa hlbšie venuje nasledujúca podkapitola.

Autori Michael Koliska, Kalyani Chadha a Alison Burns zaznamenali vo svojom výskume päť základných stratégií v reakcii na protimedialnu komunikáciu Donalda Trumpa. Sú to nasledovné stratégie: (1) Upevňovanie inštitučných postupov a noriem, (2)

---

¹⁵⁵ KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era.

¹⁵⁶ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People".

¹⁵⁷ Sociálna sieť Twitter sa od doby vydania týchto článkov premenovala na X. Pre zachovanie celistvosti je v celej práci využívaný starší názov sociálnej siete.

¹⁵⁸ Ibidem, s. 743.

¹⁵⁹ Ibidem.

¹⁶⁰ Ibidem.

zdôrazňovanie kľúčovej role žurnalistiky v demokratickej spoločnosti, (3) kritika prejavu Donalda Trumpa a jeho osobnosti, (4) výzvy k akcii a (5) snaha minimalizovať význam protimedialnej rétoriky pre mediálne prostredie.¹⁶¹

Prvý z prístupov, ktorý novinári v mediálnych reakciách uplatňovali bolo upevňovanie inštitučných postupov a noriem, či odvolávanie sa na dlhodobé, eticky založené novinárske postupy, zvyrazňujúc ideály a hodnoty nezávislej žurnalistiky. Túto stratégiu uplatňovali takmer všetci novinári, ktorých reakcie boli do štúdie zahrnuté.¹⁶² Stratégia zdôrazňovania kľúčovej role žurnalistiky v demokratickej spoločnosti sa zhoduje aj s vnímaním Trumpových útokov ako výsledku dlhodobej protidemokratickej snahy, ktorú popisujú Carlson, Robinson a Lewis.¹⁶³

„Ďalšia diskurzívna stratégia prijatá mnohými reportérmi a spravodajskými organizáciami v reakcii na prezidentove útoky bolo zdôrazňovanie rozhodujúcej úlohy žurnalistiky v americkej spoločnosti, napríklad skrz zdôrazňovanie role médií v informovaní verejnosti. (...) Ďalší novinári a lídri mediálnych organizácii vyjadrili ešte priamejšie spojenie medzi žurnalistikou a zachovaním demokracie.“¹⁶⁴

Reakcie, ktoré sa zameriavali na kritiku prejavu Donalda Trumpa a jeho osobnosti, môžeme považovať za tretiu stratégiu. Uplatnila ju viac ako polovica novinárov a odráža klasickú stratégiu nápravy reputácie skrz vrátenie útoku. Prostredníctvom vyzývania k akcii zdôrazňovali novinári dôležitosť pokračovania v tvorbe profesionálnych mediálnych obsahov, túto stratégiu využila tretina novinárov. Stratégia minimalizácie bola uplatnená len malou časťou novinárov, ktorí spochybňovali dopad útokov na médiá a tvrdili, že majú zanedbateľný vplyv na pracovné procesy alebo inštitucionálne postavenie médií.¹⁶⁵

Sústavné dodržovanie žurnalistických noriem a etických princípov zdôrazňuje ako jednu z možných stratégií aj autorka Ayala Panievsky v článku *The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism*, ktorý mapuje reakcie izraelských

---

¹⁶¹ KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era.

¹⁶² Ibidem.

¹⁶³ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People".

¹⁶⁴ KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era, s. 1504.

¹⁶⁵ Ibidem.

novinárov na verejné útoky, ktorým čelili zo strany Benjamina Netanyahu.¹⁶⁶ Izraelský premiér na médiá útočí dlhšie než mnoho iných globálnych politikov, ktorý sa k tejto rétorike v ostatných rokoch pridali. Hoci médiá zohrali dôležitú úlohu v Netanyahuovom mocenskom vzostupe, rýchlo sa stali jedným z hlavných terčov jeho útokov. Pravidelne novinárov obviňuje, že voči nemu vedú „hon na čarodejnice“, že sa snažia zvrhnúť jeho vládu a že sa stavajú na stranu „nepriateľov Izraela“.¹⁶⁷

Zo štúdie autorky Panievsky vyplýva, že novinári v reakcii na tieto útoky zaujímajú dve možné pozície. Prvou z nich je už spomínaný dôraz na starostlivé dodržiavanie žurnalistických noriem a princípov. Okrem tejto stratégie autorka predstavuje koncept tzv. strategickej zaujatosti.

„Ide o performatívnu ideologickú zaujatosť, ktorú vykonávajú novinári s cieľom brániť svoju verejnú autoritu a legitimitu – aj za cenu praktizovania de facto autocenzúry. Táto tendencia súvisí s konkrétnymi profesionálnymi postupmi, vrátane dôležitých rozhodnutí, ktorým novinári bežne čelia, ako napríklad výber hostov a respondentov či výber tém a terminológie.“¹⁶⁸

Na rozdiel od nevedomej zaujatosti, kedy novinári ovplyvňujú mediálny obsah svojim osobným politickým presvedčením, strategická zaujatosť nemusí nevyhnutne odrážať osobné názory novinárov, ale slúži na získanie dôvery verejnosti a predchádzanie ďalšej kritike. Od stránickej zaujatosti („partisan bias“) sa potom strategická zaujatosť odlišuje tým, že nie je verejne deklarovaná.¹⁶⁹

Hoci väčšina novinárov, ktorý sa zúčastnili štúdie tvrdili, že sa v čase protimedialných útokov pokúšali o väčšiu mieru neutrality, eventuálne pripustili, že sa zámerne prikláňali k pravicovým postojom v snahe vyvrátiť Netanyahuové obvinenia z ľavicovej zaujatosti.¹⁷⁰

V odbornom článku *Covering Populist Media Criticism: When Journalists' Professional Norms Turn Against Them* potom autorka Ayala Panievsky spracovala prístup novinárov k protimedialným postojom v prípade, že sa dané útoky na médiá stávajú spravodajskou udalosťou.¹⁷¹ Novinári sa dostávajú do komplikovanej situácie,

---

¹⁶⁶ PANIEVSKY, Ayala. The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism.

¹⁶⁷ Ibidem.

¹⁶⁸ Ibidem, s. 815.

¹⁶⁹ Ibidem.

¹⁷⁰ Ibidem.

¹⁷¹ PANIEVSKY, Ayala. Covering Populist Media Criticism: When Journalists' Professional Norms Turn

a v dôsledku snahy o zachovanie princípu objektivity či rešpektovania práva na odpoveď častokrát sami reprodukurujú protimedialne postoje politikov.¹⁷²

Jeden z respondentov pre túto štúdiu situáciu opísal takto: „*Keď nám Netanyahu pošle odpoveď na päť odsekov, interné novinárske smernice nás vedú k tomu ju zverejniť. Ak to neurobíme, práve sme mu poskytli skvelý dôvod, aby znovu udrrel, ale ak ju zverejníme, práve sme dali do našich vlastných novín text, ktorý nás očierňuje. Držať sa objektivity je v takýchto prípadoch náročné.*“¹⁷³

Ďalší novinári sa potom snažili neignorovať ani jeho nenávistnú rétoriku voči médiám na online platformách kvôli obavám, že by mohli pôsobiť neprofesionálne. Takmer všetci novinári zahrnutí v tejto štúdiu vyjadrili presvedčenie, že akékoľvek odklonenie sa od zvyčajných noriem a praktík by mohlo byť vnímané ako zaujatosť voči premiérovi a „ľudu“.¹⁷⁴

Autori Ayee Macaraig a Michael Hameleers v článku zameranom na reakcie novinárov na Filipínach na protimedialne útoky vyzozorovali štyri rôzne stratégie, ktoré novinári a mediálny pracovníci využívali na svoju obranu: „*Čeliac útokom populistických lídrov respondenti identifikovali štyri stratégie, ktoré využívali v reakcii na útoky: (1) posilňovanie a prispôsobenie zaužívaných spravodajských praktík, (2) zlepšenie transparentnosti ohľadom edičných procesov, (3) vyjadrovanie solidarity a spoluúčasti medzi mediálnymi pracovníkmi, publikom a medzinárodnou komunitou a (4) presadzovanie slobody tlače.*“¹⁷⁵

Hoci každý zo zahrnutých autorov prináša jedinečnú a špecifickú perspektívu na novinárske stratégie, takmer všetky štúdie sa dotýkajú otázky profesijných novinárskych noriem, princíпов a praktík. Z článkov vyplýva, že sa väčšina zahrnutých novinárov snažila v čase protimedialnych útokov o dôkladnejšie dodržiavanie žurnalistických noriem a princíпов,^{176 177 178 179} aj napriek tomu že tieto normy častokrát pod tlakom

---

Against Them.

¹⁷² Ibidem.

¹⁷³ Ibidem, s. 2143.

¹⁷⁴ Ibidem

¹⁷⁵ Ibidem, s. 2087.

¹⁷⁶ Ibidem.

¹⁷⁷ KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era.

¹⁷⁸ PANIEVSKY, Ayala. The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism.

¹⁷⁹ PANIEVSKY, Ayala. Covering Populist Media Criticism: When Journalists' Professional Norms Turn Against Them.

protimedialnych útokov zlyhávajú a obracajú sa proti samotným novinárom.¹⁸⁰ Za príčinu uplatňovania stratégie môže byť považovaná skutočnosť, že jedným zo spôsobov, ako politickí aktéri delegitimizujú mainstreamové médiá, sú obvinenia z porušovania etických štandardov.¹⁸¹ V štúdií autorov Macaraig a Hameleers bola potom identifikovaná stratégia, pri ktorej sa novinári okrem dodržovania noriem a princípov hlásili aj k ich prispôbovaniu a adaptovaniu na vzniknutú situáciu.¹⁸²

„Novinári sa pri spracovávaní Duterteho verejných prejavov priklonili k väčšej miere overovania faktov a kontextu, keďže jeho vyjadrenia boli pretkané klamlivými informáciami. (...) Respondenti zmenili svoje techniky a odmietali šíriť a amplifikovať prezidentové populistické vyjadrenia.“¹⁸³

Novinári v reakcii na protimedialne útoky uplatňujú široké spektrum stratégií, pomocou ktorých sa snažia o zachovanie inštitučného mýtu, napravenie paradigimy¹⁸⁴ či zachovanie legitimity mediálnych organizácií^{185 186 187}. Časť stratégií potom súvisí aj s otázkou vlastnej bezpečnosti.¹⁸⁸

4.3.1. Protimedialne postoje a bezpečnosť novinárov

Protimedialne vyjadrenia politických aktérov ovplyvňujú nielen dôveryhodnosť médií, ale aj pracovné podmienky a bezpečnosť novinárov.^{189 190} V Európe, ktorá patrí medzi najbezpečnejšie kontinenty na svete, boli za poslednú dekádu zavraždení traja novinári, ktorí sa venovali odhaľovaniu vládnej korupcie a organizovaného zločinu.¹⁹¹

---

¹⁸⁰ Ibidem.

¹⁸¹ VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

¹⁸² MACARAIG, Ayea a HAMELEERS, Michael. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats.

¹⁸³ Ibidem, s. 2087-2088.

¹⁸⁴ KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era.

¹⁸⁵ VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

¹⁸⁶ PANIEVSKY, Ayala. The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism.

¹⁸⁷ MACARAIG, Ayea a HAMELEERS, Michael. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats.

¹⁸⁸ SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe*.

¹⁸⁹ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People".

¹⁹⁰ MAZZARO, Kyong. Anti-Media Discourse and Violence Against Journalists: Evidence From Chávez's Venezuela.

¹⁹¹ SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe*.

„Tieto smrti sa nestali vo vákuu. Odohrali sa v prostredí, kde bolo mnoho novinárov napadnutých, ponižovaných a diskreditovaných politikmi, kde boli médiá ‚unesené‘ alebo finančne oslabené a kde bol prostredníctvom súdnych oznámení systematicky oslabovaný princíp investigatívnej žurnalistiky.“¹⁹²

64,4 % respondentov-novinárov podľa správy *Fighting Words: Journalism Under Assault in Central and Eastern Europe* zažilo útoky kvôli svojej práci a väčšina z nich vyjadrila pocit, že sa protimedialná rétorika v ich krajinách zhoršila od roku 2015. Prítomný je aj fenomén doxxingu, pri ktorom bývajú osobné informácie exponovaných osobností zverejnené online prostredníctvom sociálnych sietí. Doxxingu čelilo 16,7 % novinárov.¹⁹³

Okrem útokov zo strany politikov novinári čelia aj násiliu zo strany jednotlivých občanov. Politickí aktéri protimedialnými vyjadreniami podnecujú útoky na novinárov zo strany občanov, pretože takéto vyjadrenia nenávistné postoje normalizujú a súčasne vytvárajú predstavu, že útoky nebudú penalizované.¹⁹⁴ „Za prvé protimedialne postoje vytvárajú cestu pre násilie tým, že útoky legitimizujú a vysielajú občanom signál, že útoky nebudú potrestané. Za druhé politické súboje, ktoré do popredia stavajú protimedialny diskurz poskytujú pôdu pre politicky motivované protimedialne násilie zo strany neštátnych aktérov.“¹⁹⁵

V mnohých demokraciách sú bežné aj fyzické útoky na novinárov zo strany polície a armády, najmä počas politických demonštrácií.¹⁹⁶

Protimedialne vyjadrenia politických aktérov majú priamy dopad na bezpečnosť novinárov a mediálnych pracovníkov, keďže vedú k ich dehumanizácii a normalizovaniu násilia.¹⁹⁷ Útoky sú hlboko osobné a spôsobujú novinárom ujmu na psychickom zdraví, pričom im súčasne zabraňujú vo vykonávaní ich práce.¹⁹⁸

---

¹⁹² Ibidem, s. 8.

¹⁹³ Ibidem.

¹⁹⁴ MAZZARO, Kyong. *Anti-Media Discourse and Violence Against Journalists: Evidence From Chávez's Venezuela*.

¹⁹⁵ Ibidem, s. 470.

¹⁹⁶ Ibidem.

¹⁹⁷ Ibidem.

¹⁹⁸ SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe*.

4.4. Technologický vývoj, digitalizácia médií a sociálne siete

Zásadnú rolu v protimedialných útokoch zohráva technologický vývoj, ktorý výrazne ovplyvnil mediálne prostredie a ohrozil spravodajské média.^{199 200} Podľa štúdie *Fighting Words: Journalism Under Assault in Central and Eastern Europe* tvoria sociálne siete jeden z hlavných kanálov využívaných na kritiku médií politikmi. Rovnako až 83,3 % útokov a obťažovania, ktorému respondenti-novinári čelili bolo online.²⁰¹

Pri otázke dopadu technologického vývoja na protimedialne postoje sa kľúčovým stáva fenomén tzv. digitálnej kritiky tlače („digital press criticism“). Termín popisuje proces, pri ktorom sú využívané iné ako mediálne platformy za účelom kritizovať tradičné mainstreamové média. Súvisí aj s pojmom metažurnalistického diskurzu, ktorý popisuje oblasť mediálneho obsahu, ktorá reflektuje samotné média a s nimi spojené udalosti.²⁰²

„Digitálna kritika médií presúva pozornosť nad rámec vnútornej kritiky v rámci novinárskej komunity, čím otvára priestor marginalizovaným skupinám vymedziť sa voči ich mediálnej reprezentácii. Takéto rozptýlenie kritiky tlače však zároveň otvára priestor pre bezprecedentné ohrozenie novinárov...“²⁰³

Digitálne kanály predstavujú pre politikov jednoduchý nástroj na zníženie dôveryhodnosti médií, v dôsledku čoho sú potom posilňované alternatívne pravicové média.^{204 205}

„Hoci politici novinárov nepochybné verejne osočujú už dlho, digitálne kanály vytvárajú jednoduchý a priamy prístup k publikám mimo spravodajské texty. Diskurzívne dôsledky tohto vývoja spočívajú v tom, že elitní politickí aktéri môžu účinnejšie stavať novinárov do pozície samotných politických aktérov a vťahovať novinárov do spravodajského obsahu, ktorý produkujú. V súvislosti s narastajúcou decentralizáciou

---

¹⁹⁹ KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era.

²⁰⁰ VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

²⁰¹ SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe*.

²⁰² CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump’s Assault on U.S. Journalists as the “Enemy of the People“.

²⁰³ Ibidem, s. 738.

²⁰⁴ KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era.

²⁰⁵ VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

*mediálneho prostredia (...) sú novinári nútení na digitálnu kritiku médií reagovať v snahe zachovať svoju legitimitu.*²⁰⁶

Nepriateľské výroky voči tlači cez sociálne siete prichádzajú od politických elít, ktoré disponujú obrovskými technickými zdrojmi. Ako držitelia významnej symbolickej a materiálnej moci využívajú tieto politické elity svoje sociálne postavenie vo veľkej miere na podporovanie protimedialných nálad s vidinou vlastného politického zisku.²⁰⁷

Za príklad môžeme považovať už spomínané príspevky Donalda Trampa na sociálnej sieti *Twitter*.²⁰⁸

Autor Arjen Van Dalen v článku *Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists* predstavuje niekoľko spôsobov, ktoré vybraný politici využívali na delegitimizáciu médií v tweetoch.²⁰⁹

*„Tweety boli vybrané ako zdroj dát pre analýzu rétorických stratégií politikov ,outsiderov‘ voči médiám, keďže takéto príspevky poskytujú nefiltrované vyjadrenie ich postojov.*²¹⁰

Medzi vybraných politikov patrí taliansky politický aktivista a zakladateľ hnutia *Movimento 5 Stelle* (Hnutie piatich hviezd) Beppe Grillo, bývalý americký prezident Donald Trump, holandský politik Thierry Baudet, člen pravicovej strany *Forum voor Democratie* (Fórum pre demokraciu) a britský poslanec Nigel Farage, ktorý viedol *Stranu nezávislosti Spojeného kráľovstva* a kampaň za Brexit v referende z roku 2016. Vo vybraných príspevkoch na sociálnej sieti *Twitter* títo politici uplatňovali päť stratégií za účelom delegitimizácie médií, ktoré sa väčšinou odvíjajú od spôsobov, akými samotné médiá posilňujú svoju spoločenskú legitimitu.²¹¹

Bolo to (1) útočenie na charakter novinárov, (2) spájanie médií s inými inštitúciami, ktoré sú považované za „elitné“, (3) obviňovanie z porušovania etických štandardov, (4) vytváranie predstavy, že novinári škodia spoločnosti a (5) spochybňovanie

---

²⁰⁶ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. *Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People"*, s. 738.

²⁰⁷ *Ibidem*.

²⁰⁸ *Ibidem*.

²⁰⁹ VAN DALEN, Arjen. *Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists*.

²¹⁰ *Ibidem*, s. 2718.

²¹¹ *Ibidem*.

pozitívnych demokratických dopadov žurnalistiky.²¹² Všetky protimedialne útoky popisované v článku sa odohrali prostredníctvom príspevkov na sociálnej sieti *Twitter*.

Okrem toho, že technologický vývoj spolu s ďalšími faktormi viedli k oslabeniu postavenia médií naprieč jednotlivými štátmi,²¹³ ²¹⁴ poskytujú sociálne siete a iné digitálne kanály priestor pre priame útoky na mediálne organizácie a novinárov.²¹⁵ ²¹⁶ Tento technologický vývoj a najmä digitalizácia mediálneho prostredia teda predstavuje dôležitý aspekt fenoménu protimedialnych postojov.

---

²¹² Ibidem.

²¹³ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People".

²¹⁴ KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era.

²¹⁵ VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

²¹⁶ SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe*.

4.5. Genderový aspekt protimediálnych postojov

Genderový aspekt protimediálnych postojov tvorí dôležitú súčasť odbornej reflexie tohto fenoménu, keďže protimediálne útoky svojou povahou dopadajú viac na novinárky a ženy pracujúce v mediálnych organizáciách.²¹⁷ ²¹⁸ Novinárky čelia väčšej pravdepodobnosti, že budú terčom útokov zameraných na ich vzhl'ad či označované vysoko sexualizovanou terminológiou.²¹⁹ Okrem toho čelia aj na sociálnych sieťach vysoko sexualizovaným útokom a vyhrážaniu sa znásilnením.²²⁰

„Keďže populistí útočia skrz mizogýniu, online obťažovanie cieli častokrát najmä na novinárky, pričom podkopávajú ich prácu a útočia na ich gender.“²²¹

Novinárky častokrát čelia sexistickým komentárom, ktoré komentujú ich prsia, alebo označeniu „press-titute“.²²² Tieto hanlivé označenia majú za cieľ ich umlčať.²²³ Robert Fico vo svojom vyjadrení označil médiá za „špinavé protislovenské prostitútky“.²²⁴

Takáto terminológia nasleduje trend využívania sexuálnych narážok a zahanbovania pri útokoch na novinárov a novinárky. Jazyk, ktorý politickí aktéri využívajú, keď hovoria o médiách, je vysoko sexualizovaný a protimediálne útoky tak neprimerane dopadajú na novinárky.²²⁵

Autorka Annina Claesson neprimerané útoky na ženy novinárky pripisuje aj všeobecnej nálade v mediálnom prostredí, ktoré je vo väčšine krajín stále dominované mužmi. Ženy častokrát sexistické útoky v súvislosti s ich novinárskou profesiou nenahlasujú, pretože by boli vnímané ako slabé a museli obhajovať svoju pozíciu v redakciách.²²⁶

---

²¹⁷ Ibidem.

²¹⁸ MACARAIG, Ayee a HAMELEERS, Michael. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats.

²¹⁹ SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe*.

²²⁰ MACARAIG, Ayee a HAMELEERS, Michael. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats.

²²¹ Ibidem, s. 2081.

²²² Výraz „press-titute“ vychádza zo slovného základu „prostitute“ (prostitútky), pričom je do neho vsadené slovo „press“ (tlač)

²²³ Ibidem.

²²⁴ SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe*.

²²⁵ Ibidem.

²²⁶ CLAESSION, Annina. “I Really Wanted Them to Have My Back, but They Didn't” —Structural Barriers to Addressing Gendered Online Violence against Journalists.

4.6. Chýbajúce perspektívy

Autori Annika Sehl, Felix M. Simon a Ralph Schroeder v odbornom článku *The populist campaigns against European public service media: Hot air or existential threat?* analyzujú protimedialne útoky krajne pravicových populistických strán a politických aktérov na verejnoprávne médiá.²²⁷

„Vo svojej kritike verejnoprávných médií využívajú pravicovní populistí dva základné argumenty: prvým je, že verejné médiá predstavujú nespravodlivé využitie peňazí daňových poplatníkov, druhým obvinenie týchto médií zo zaujatosti v prospech vlády, ľavicovej politickej kultúrnej elity a imigrácie.“²²⁸

Ide o dôležitú perspektívu v otázke protimedialných postojov, ktorá predstavuje ich odlišný aspekt, keďže tieto útoky prichádzajú zväčša od opozičných a alternatívnych politických aktérov, ktorí verejnoprávne médiá obviňujú zo slúženia štátnym záujmom²²⁹ a nie sú teda štandardným príkladom útoku vládnych aktérov na médiá. Zároveň text poskytuje zaujímavý pohľad na prístupy politických aktérov.²³⁰

Autor Torgeir Uberg Nærland sa v článku *Toward a Sociologically Enriched Understanding of Anti-Media Populism: The Case of Enough is Enough!* venuje zapojeniu verejnosti do protimedialného populizmu na príklade nórskeho hnutia *Nok er Nok!* (Dost' je Dost'!), ktoré reaguje na politickú snahu obmedziť súkromnú automobilovú dopravu a posilniť verejnú dopravu. Respondenti v tejto štúdií patrili medzi členov a podporovateľov hnutia. Média označovali ako výraznú súčasť elit, ktoré majú za cieľ obmedzovať ich slobodu kvôli ekologickým či pro-imigračným kauzám.²³¹

„Veľa respondentov vyjadrilo presvedčenie, že existuje mocná klimatická elita, ktorú vedú politici, vedci a aktivisti a propagujú médiá.“²³²

Táto problematika otvára priestor pre širšiu analýzu zapojenia verejnosti do protimedialných postojov. Protimedialne útoky zo strany jednotlivých občanov reflektuje aj autorka Mazzaro, ktorá vo vyššie uvedenom článku analyzuje aj dopad

---

²²⁷ SEHL, Annika; SIMON, Felix M. a SCHROEDER, Ralph. *The populist campaigns against European public service media: Hot air or existential threat?*.

²²⁸ Ibidem, s. 6.

²²⁹ Ibidem.

²³⁰ MAZZARO, Kyong. *Anti-Media Discourse and Violence Against Journalists: Evidence From Chávez's Venezuela*.

²³¹ NAERLAND, Torgeir Uberg. *Toward a Sociologically Enriched Understanding of Anti-Media Populism: The Case of Enough is Enough!*.

²³² Ibidem, s. 3101.

protimediálnych postojov politikov na útoky zo strany verejnosti²³³. V odbornej literatúre existuje priestor pre hlbšiu reflexiu vzťahu medzi publikom, médiami a politickými aktérmi v spojení s fenoménom protimediálnych postojov.

---

²³³ MAZZARO, Kyong. Anti-Media Discourse and Violence Against Journalists: Evidence From Chávez's Venezuela.

ZÁVER

Cieľom tejto bakalárskej práce bolo priniesť obsahlu definíciu pojmu protimedialných postojov a stručný prehľad ich hlavných prejavov v spoločnosti, predstaviť niekoľko zásadných perspektív, ktoré sa v zahraničných odborných textoch o tejto problematike vyskytujú, a naznačiť vybrané podnety pre výskum príčin a dopadov protimedialných postojov, na strane politických aktérov, ako aj novinárov. Vzhľadom na skutočnosť, že v našom akademickom prostredí nebol tento fenomén doposiaľ reflektovaný, aj napriek čoraz častejšiemu výskytu jeho prejavov v praxi, bolo hlavným cieľom tejto práce vytvoriť základný prehľad teoretického prístupu k takémuto politickému správaniu zasahujúceho média, ktoré je v zahraničných odborných prácach do určitej miery už zmapované. Zvýšený výskyt protimedialných útokov na Slovensku v ostatných rokoch bol spomenutý ako kľúčová motivácia pre vznik tejto práce už v jej úvode. Lokálnu perspektívu zahraničným odborným zdrojom poskytuje kapitola 1., ktorá prináša stručný prehľad niekoľkých útokov na média zo strany politických aktérov. V spojení so syntézou zahraničných odborných zdrojov potom vzniká jasné zaradenie takéhoto správania pod fenomén protimedialných postojov. Kapitola 2. fenoménu protimedialných postojov poskytuje ešte širší kontext. Protimedialne postoje môžu byť chápané ako prejav populizmu a súvisia aj s otázkami postavenia médií v demokratickej spoločnosti.

Jednotlivé zahraničné odborné články zahrnuté do kompilátu / prehľadovej štúdie predstavujú problematiku protimedialných postojov z niekoľkých odlišných uhl'ov pohľadu. Politická perspektíva na fenomén tvorí významnú časť analyzovaných textov. Už v teoretickej časti práce bol definovaný koncept populizmu, ku ktorému fenomén protimedialných postojov priraduje niekoľko spomínaných autorov.^{234 235} Značná časť textov je potom venovaná špecifickej povahe protimedialných postojov medzi pravicovými populistickými stranami.^{236 237 238 239}

---

²³⁴ KRÄMER, Benjamin. Populism, Media, and the Form of Society.

²³⁵ PANIEVSKY, Ayala. Covering Populist Media Criticism: When Journalists' Professional Norms Turn Against Them.

²³⁶ DE JONGE, Léonie. The Populist Radical Right and the Media in the Benelux: Friend or Foe?

²³⁷ SEHL, Annika; SIMON, Felix M. a SCHROEDER, Ralph. The populist campaigns against European public service media: Hot air or existential threat?.

²³⁸ VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

²³⁹ MACARAIG, Ayee a HAMELEERS, Michael. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats.

Autori v článkoch okrajovo predstavujú možné príčiny a zdroje vzniku fenoménu, dôležitú časť tvorí reflexia vývoja mediálneho prostredia s ohľadom na digitalizáciu a nástup nových médií.²⁴⁰ V článkoch Matta Carlsona a kol. a Arjena Van Dalena sú analyzované práve protimedialne vyjadrenia niekoľkých politikov prostredníctvom sociálnej siete *Twitter*, ktorá sa ukazuje ako významný kanál pre takéto vyjadrenia, keďže obchádza tradičné mediálne kanály, ktoré politici v minulosti využívali pre komunikáciu s verejnosťou.^{241 242}

Do prehľadu boli zahrnuté aj dva články poskytujúce veľmi odlišné, no rovnako dôležité historické perspektívy, ktoré predstavujú vývoj mediálnej scény na Slovensku na počiatku 90. rokov v súvislosti s protimedialnými postojmi vlády Vladimíra Mečiara²⁴³ a prijatie protimedialnej rétoriky bývalým americkým prezidentom Richardom Nixonom.²⁴⁴ Tieto články sa v kontexte prehľadovej štúdie vracajú k otázke príčin fenoménu a poskytujú množstvo kľúčových informácií pre pochopenie problematiky.

Najvýraznejšie zastúpenie v zahraničných odborných zdrojoch venovaných problematike protimedialnych postojov patrí článkom a štúdiám, ktoré sa venujú novinárskym stratégiám prijatým v reakcii na protimedialne útoky. Autori mapujúci reakcie novinárov na protimedialne postoje v Izraeli,^{245 246} Spojených štátoch^{247 248} a Filipínach²⁴⁹ identifikovali množstvo rovnakých či súvisiacich stratégií. Do prehľadu boli zahrnuté dva články autorky Ayaly Panievsky, ktorá na základe polo-štrukturovaných rozhovorov identifikovala novú formu autocenzúry, ktorá sa rodí pri protimedialnych postojoch²⁵⁰ a analyzovala vzťah medzi dodržovaním novinárskych noriem a princípov

---

²⁴⁰ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People".

²⁴¹ Ibidem.

²⁴² VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist-politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

²⁴³ WILSON, Tracie L.. Press systems and media-government relations in the Czech and Slovak republics.

²⁴⁴ CIMAGLIO, Christopher. "A Tiny and Closed Fraternity of Privileged Men": The Nixon-Agnew Anti-Media Campaign and the Liberal Roots of the U.S. Conservative "Liberal Media" Critique.

²⁴⁵ PANIEVSKY, Ayala. Covering Populist Media Criticism: When Journalists' Professional Norms Turn Against Them.

²⁴⁶ PANIEVSKY, Ayala. The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism.

²⁴⁷ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People".

²⁴⁸ KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era.

²⁴⁹ MACARAIG, Ayee a HAMELEERS, Michael. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats.

²⁵⁰ PANIEVSKY, Ayala. The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism.

a amplifikovaním protimedialných postojov.²⁵¹ Práve dodržovanie novinárskych noriem a princípov je jednou zo stratégií, ktorú identifikovala väčšina autorov.^{252 253 254 255} Článok autorov Ayea Macaraig a Michaela Hameersa predstavuje stratégiu upravovania týchto noriem v reakcii na protimedialne postoje, ktorá môže byť považovaná za jedno z čiastočných riešení.

Problematika novinárskych stratégií potom súvisí s ďalšími výraznými oblasťami spracovanými v zahraničných zdrojoch. Dotýka sa najmä otázky dopadov protimedialných postojov na osobný život novinárov a ich bezpečnosť. Práce autoriek Meera Selva²⁵⁶ a Kyong Mazzaro²⁵⁷ indikujú, že medzi reálnym ohrozením novinárov a šírením protimedialnej rétoriky politikmi existuje priama súvislosť. Tento aspekt potom súvisí aj s genderovou perspektívou na problematiku. Niekoľko spracovaných článkov zdôrazňuje neprimeraný dopad protimedialných postojov na ženy novinárky.^{258 259}

Záverečná časť kompilátu / prehľadovej štúdie je venovaná okrajovým perspektívam, ktoré v ostatných zdrojoch chýbali. Ide o dva odborné články. Prvý z nich sa zaoberá konkrétnym prípadom protimedialných útokov zo strany pravicových populistických strán na verejnoprávne médiá v Rakúsku, Nemecku a Švédsku.²⁶⁰ Druhý predstavuje analýzu zapojenia verejnosti do protimedialných postojov na príklade nórskeho hnutia *Nok er Nok!* (Dost' je Dost'!).²⁶¹

Hoci spracované zdroje určite nepredstavujú vyčerpávajúci výber zahraničnej reflexie fenoménu protimedialných postojov a všetkých s ním súvisiacich aspektov, v prehľade boli zahrnuté najrelevantnejšie aktuálne aj staršie odborné články. Aj napriek

---

²⁵¹ PANIEVSKY, Ayala. Covering Populist Media Criticism: When Journalists' Professional Norms Turn Against Them.

²⁵² Ibidem.

²⁵³ PANIEVSKY, Ayala. The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism.

²⁵⁴ MACARAIG, Ayea a HAMELEERS, Michael. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats.

²⁵⁵ KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era.

²⁵⁶ SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe*.

²⁵⁷ MAZZARO, Kyong. Anti-Media Discourse and Violence Against Journalists: Evidence From Chávez's Venezuela.

²⁵⁸ SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe*.

²⁵⁹ MACARAIG, Ayea a HAMELEERS, Michael. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats.

²⁶⁰ SEHL, Annika; SIMON, Felix M. a SCHROEDER, Ralph. The populist campaigns against European public service media: Hot air or existential threat?.

²⁶¹ NAERLAND, Torgeir Uberg. Toward a Sociologically Enriched Understanding of Anti-Media Populism: The Case of Enough is Enough!.

tomu, že v nich bola venovaná značná pozornosť samotným novinárom a ich reakciám, v odbornej reflexii zostáva priestor pre hlbšiu analýzu dopadu protimedialných postojov na konkrétne osobné a pracovné rutiny novinárov a ich blízkych, napríklad s ohľadom na otázku duševného zdravia či vzťahu k tejto profesii. Ďalej by sa budúci výskum mohol bližšie zamerať na politické dopady protimedialných postojov, napríklad v oblasti politického marketingu a preferencií voličov. Poznatky vyplývajúce z tejto práce však naznačujú najmä možnosti budúceho výskumu tejto problematiky na lokálnej úrovni, najmä v dôsledku častých a výrazných protimedialných útokov na Slovensku. Na štúdium prípadov zo Slovenskej republiky a Českej republiky môžu byť aplikované viaceré metódy využívané autormi analyzovaných odborných článkov, ako napríklad pološtrukturované rozhovory so zasiahnutými novinármi,²⁶² či analýza protimedialnej komunikácie politikov a následná identifikácia stratégií.²⁶³

Najvýznamnejším prínosom prehľadu zahraničných poznatkov o problematike je možnosť ich praktického aplikovania. Ako totiž dokazuje geografická a časová rozmanitosť odborných zdrojov, protimedialne postoje sa objavujú v štátoch s odlišnou históriou a politickou situáciou a zdieľajú množstvo základných rysov.

---

²⁶² PANIEVSKY, Ayala. The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism.

²⁶³ VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

Summary

The goal of this bachelor's thesis was to bring forward a definition of the term "antimedia" and a basic review of the main antimedia manifestations in society, to present multiple key perspectives found in foreign academic texts and to propose a few selected suggestions for future research around the causes and impacts of antimedia attitudes on the side of political actors and journalists alike. Given the fact that the phenomenon has not been yet academically reflected in the local context, despite its growing presence in praxis, the main goal of this thesis was to create a basic review of the theoretical approach toward this political behavior, which has already been partially accounted for in foreign academic articles.

The rising presence of antimedia attacks in Slovakia in recent years has already been stated as the key motivation behind this thesis in the introduction. Chapter 1. provides local perspective to the foreign academic sources through a concise review of a few political attacks on the media. In combination with a synthesis of foreign academic perspectives this behavior can clearly be assigned to the phenomenon of antimedia attitudes. Broader context is then provided in chapter 2., since antimedia attitudes can be understood as a display of populism and are also related to the question of the role of media in democratic society.

Foreign academic articles included in this compilation / literature review present the issue of antimedia attitudes from a couple different points of view.

A political perspective of the phenomenon plays a significant part in the analysed texts. The concept of populism, to which antimedia attitudes are assigned by multiple affore mentioned authors,^{264 265} has already been defined in the theoretical part of this thesis. A considerable part of the texts then deals with the specific nature of antimedia attitudes among right-wing populist parties.^{266 267 268 269} Possible causes and sources of

---

²⁶⁴ KRÄMER, Benjamin. Populism, Media, and the Form of Society.

²⁶⁵ PANIEVSKY, Ayala. Covering Populist Media Criticism: When Journalists' Professional Norms Turn Against Them.

²⁶⁶ DE JONGE, Léonie. The Populist Radical Right and the Media in the Benelux: Friend or Foe?

²⁶⁷ SEHL, Annika; SIMON, Felix M. a SCHROEDER, Ralph. The populist campaigns against European public service media: Hot air or existential threat?.

²⁶⁸ VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

²⁶⁹ MACARAIG, Ayee a HAMELEERS, Michael. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats.

the phenomenon are presented in the articles, while a reflection of the development of the media scene with regards to digitalisation and the rise of new media present a substantial part of them.²⁷⁰

The works of Matt Carlson et al. and Arjen Van Dalen analyse the antimedia attitudes shared through *Twitter*, which has been described as an important channel for such statements, as it evades traditional media channels usually employed by politicians to reach the public.^{271 272}

Two articles providing vastly different yet equally significant historical perspectives have also been included in the review. These articles describe the development of the media landscape in Slovakia in the beginning of the 1990s in connection to the antimedia attitudes of Vladimír Mečiar's government²⁷³ and the adoption of an antimedia rhetoric by the former U.S. president Richard Nixon.²⁷⁴ In the context of this literature review the papers return to the question of causes and provide key information substantial to the issue.

Research papers and articles exploring the strategies adopted by journalists under the pressure of antimedia attacks present a considerable part of the foreign academic texts regarding the issue of antimedia attitudes. Authors mapping the reactions of journalists to antimedia attacks in Israel,^{275 276} the U.S.,^{277 278} and the Philippines²⁷⁹ identified various identical or related strategies. Two articles by Ayala Panievsky have been included in the review, in which she used semi-structured interviews to identify a new form of self-censorship formed under the pressure of antimedia attacks²⁸⁰ and analysed the relation

---

²⁷⁰ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People".

²⁷¹ Ibidem.

²⁷² VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist-politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists.

²⁷³ WILSON, Tracie L.. Press systems and media-government relations in the Czech and Slovak republics.

²⁷⁴ CIMAGLIO, Christopher. "A Tiny and Closed Fraternity of Privileged Men": The Nixon-Agnew Anti-Media Campaign and the Liberal Roots of the U.S. Conservative "Liberal Media" Critique.

²⁷⁵ PANIEVSKY, Ayala. Covering Populist Media Criticism: When Journalists' Professional Norms Turn Against Them.

²⁷⁶ PANIEVSKY, Ayala. The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism.

²⁷⁷ CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C.. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People".

²⁷⁸ KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era.

²⁷⁹ MACARAIG, Ayee a HAMELEERS, Michael. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats.

²⁸⁰ PANIEVSKY, Ayala. The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism.

between upkeeping journalistic norms and principles and amplifying antimedia attitudes..²⁸¹ The reinforcing of journalistic norms and principles is one of the strategies identified by most author.^{282 283 284 285} Authors Ayee Macaraig and Michael Hameers have also mentioned in their article a strategy which includes updating these norms in reaction to antimedia attacks, which may be considered a partial solution to the issue.

The question of journalistic strategies is also connected to other significant fields of research in foreign sources. It mostly refers to the issue of the impacts of antimedia attacks on the personal lives and safety of journalists. The works of authors Meera Selva²⁸⁶ and Kyong Mazzaro²⁸⁷ indicate that the spreading of antimedia rhetoric directly threatens journalists. This aspect is then linked to the gender perspective of the issue. Multiple of the included articles emphasize the unfair impact that antimedia attitudes have on women journalists.^{288 289}

The final part of the literature review is dedicated to marginal perspectives absent in the included works, presented by two academic articles. The first one explores a specific case of antimedia attacks from right-wing populists in Austria, Germany and Sweden.²⁹⁰ The other analyses the involvement of the public in antimedia attitudes through the example of the norwegian movement *Nok er Nok!* (Enough is Enough!).²⁹¹

Even though the literature review is not exhaustive, the most relevant current and older academic articles have been included. Despite the fact that attention has been paid vastly to the journalists themselves and their reactions, there is space in academic reflexion for a deeper analysis of the impact of antimedia attitudes on specific personal

---

²⁸¹ PANIEVSKY, Ayala. Covering Populist Media Criticism: When Journalists' Professional Norms Turn Against Them.

²⁸² Ibidem.

²⁸³ PANIEVSKY, Ayala. The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism.

²⁸⁴ MACARAIG, Ayee a HAMELEERS, Michael. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats.

²⁸⁵ KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era.

²⁸⁶ SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe*.

²⁸⁷ MAZZARO, Kyong. Anti-Media Discourse and Violence Against Journalists: Evidence From Chávez's Venezuela.

²⁸⁸ SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe*.

²⁸⁹ MACARAIG, Ayee a HAMELEERS, Michael. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats.

²⁹⁰ SEHL, Annika; SIMON, Felix M. a SCHROEDER, Ralph. The populist campaigns against European public service media: Hot air or existential threat?

²⁹¹ NAERLAND, Torgeir Uberg. Toward a Sociologically Enriched Understanding of Anti-Media Populism: The Case of Enough is Enough!

and professional routines of journalists and people close to them, for example in relation to the question of mental health or their relationship to the profession. Future research could also explore the political impacts of antimedia attitudes further, for instance in the field of political marketing. The findings of this thesis are mostly indicating the possibility of future research of the issue on a local level, especially given the frequent and intense antimedia attacks in Slovakia. Various methods employed in the analysed foreign articles, such as semi-structured interviews with impacted journalists²⁹² or the analysis of political antimedia communication and strategy identification,²⁹³ have the potential to be applied to the exploration of the cases in Slovakia and the Czech republic.

The most significant contribution of this foreign literature review about the issue is the practical application of findings. As the geographical and historical diversity of academic sources proves, antimedia attitudes appear in states with vastly different histories and political settings, sharing a variety of key features.

---

²⁹² PANIEVSKY, Ayala. *The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism*.

²⁹³ VAN DALEN, Arjen. *Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists*.

Použitá literatura

- CANOVAN, Margaret. *Populism*. Harcourt Brace Jovanovich, 1981. ISBN 9780151730780.
- CRAMER, Florian. *Anti-media: Ephemera on Speculative Arts*. Amsterdam: Institute of Network Cultures, 2013. ISBN 978-94-62080-31-7.
- CURRAN, James. Nový pohled na masová média a demokracii. In: JIRÁK, Jan a ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Politická komunikace a média*. Praha: Karolinum, 2000, s. 116-158. ISBN 80-246-0182-6.
- ECO, Umberto. *Jak napsat diplomovou práci*. Olomouc: Votobia, 1997. ISBN 8071981737.
- HAVLÍK, Vlastimil a PINKOVÁ, Aneta. *Populist political parties in East-Central Europe*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-6105-7.
- KŘEČEK, Jan. *Politická komunikace : od res publica po public relations*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3536-8.
- MUDDE, Cas a ROVIRA KALTWASSER, Cristobal. *Populism : a very short introduction*. Oxford: Oxford University Press, 2017. ISBN 978-0-19-023487-4.
- NEUMANN, Ondřej (ed.). *Šok! Hrůza! Média!*. CPress, 2019. ISBN 978-80-264-2830-5.
- RŮŽIČKA, Vlastimil. *Politika a média : v konzumní společnosti*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3667-9.
- SIEBERT, Fred S.; PETERSON, Theodore a SCHRAMM, Wilbur Lang. *Four theories of the press : the authoritarian, libertarian, social responsibility, and Soviet communist concepts of what the press should be and do*. Urbana : University of Illinois Press, 1956. ISBN 0-252-72421-6.
- STREET, John. *Mass Media, Politics, and Democracy*. New York: Palgrave, 2001. ISBN 9780333693049.
- ŠANDEROVÁ, Jadwiga. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách : několik zásad pro začátečníky*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2005. ISBN 80-86429-40-7.

Odborné články

CARLSON, Matt; ROBINSON, Sue a LEWIS, Seth C. Digital Press Criticism: The Symbolic Dimensions of Donald Trump's Assault on U.S. Journalists as the "Enemy of the People". Online. *Digital Journalism*. 2021, roč. 9, č. 6, s. 737-754. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/21670811.2020.1836981>. [cit. 2024-07-04].

CIMAGLIO, Christopher. "A Tiny and Closed Fraternity of Privileged Men": The Nixon-Agnew Anti-Media Campaign and the Liberal Roots of the U.S. Conservative "Liberal Media" Critique. Online. *International Journal of Communication*. 2016, roč. 10, č. 19. Dostupné z: <https://link-gale-com.ezproxy.is.cuni.cz/apps/doc/A595143966/LitRC?u=karlova&sid=summon&xid=ff8ca0a0>. [cit. 2024-07-04].

CLAESSON, Annina. "I Really Wanted Them to Have My Back, but They Didn't"—Structural Barriers to Addressing Gendered Online Violence against Journalists. Online. *Digital Journalism*. 2022, roč. 11, č. 10, s. 1809–1828. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/21670811.2022.2110509>. [cit. 2024-07-05].

DE JONGE, Léonie. The Populist Radical Right and the Media in the Benelux: Friend or Foe? Online. *The International Journal of Press/Politics*. 2018, roč. 24, č. 2, s. 189-209. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/1940161218821098>. [cit. 2024-07-05].

GREENBERG, David. The idea of "the liberal media" and its roots in the civil rights movement. Online. *The Sixties*. 2008, roč. 1, č. 2, s. 167–186. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/17541320802457111>. [cit. 2024-07-05].

KENNETH WHITE, John. Donald Trump and the Scourge of Populism. Online. *The Forum*. 2016, roč. 14, č. 3, s. 265-279. Dostupné z: <https://doi.org/10.1515/for-2016-0026>. [cit. 2024-07-05].

KOLISKA, Michael; CHADHA, Kalyani a BURNS, Alison. Talking Back: Journalists Defending Attacks Against their Profession in the Trump Era. Online. *Journalism Studies*. 2020, roč. 21, č. 11, s. 1496-1513. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/1461670X.2020.1763190>. [cit. 2024-07-04].

KRÄMER, Benjamin. Populism, Media, and the Form of Society. Online. *Communication Theory*. 2018, roč. 28, č. 4, s. 444–465. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/ct/qty017>. [cit. 2024-07-04].

MACARAIG, Ayee a HAMELEERS, Michael. DefendPressFreedom: Paradigm Repair, Role Perceptions and Filipino Journalists' Counterstrategies to Anti-Media Populism and Delegitimizing Threats. Online. *Journalism Studies*. 2022, roč. 23, č. 16, s. 2078–2096. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/1461670X.2022.2138949>. [cit. 2024-07-04].

MAREŠ, Jiří. Přehledové studie: jejich typologie, funkce a způsob vytváření. Online. *Pedagogická orientace*. 2013, roč. 23, č. 4, s. 427-454. Dostupné z: <https://doi.org/10.5817/PedOr2013-4-427>. [cit. 2024-07-07].

MAZZARO, Kyong. Anti-Media Discourse and Violence Against Journalists: Evidence From Chávez's Venezuela. Online. *The International Journal of Press/Politics*. 2021, roč. 28, č. 3, s. 469-492. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/19401612211047198>. [cit. 2024-07-04].

NAERLAND, Torgeir Uberg. Toward a Sociologically Enriched Understanding of Anti-Media Populism: The Case of Enough is Enough!. Online. *International journal of communication*. 2023, roč. 17, č. 1, s. 3091-3109. Dostupné z: link.gale.com/apps/doc/A749367255/LitRC?u=karlova&sid=summon&xid=2aeaf545. [cit. 2024-07-05].

PANIEVSKY, Ayala. Covering Populist Media Criticism: When Journalists' Professional Norms Turn Against Them. Online. *International Journal of Communication*. 2021, roč. 15, č. 4, s. 2136-2155. Dostupné z: <https://link-gale-com.ezproxy.is.cuni.cz/apps/doc/A665415439/LitRC?u=karlova&sid=summon&xid=1d810114>. [cit. 2024-07-04].

PANIEVSKY, Ayala. The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism. Online. *The International Journal of Press/Politics*. 2021, roč. 27, č. 4, s. 808-826. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/19401612211022656>. [cit. 2024-07-04].

SEHL, Annika; SIMON, Felix M. a SCHROEDER, Ralph. The populist campaigns against European public service media: Hot air or existential threat? Online. *International Communication Gazette*. 2020, roč. 84, č. 1, s. 3-23. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/1748048520939868>. [cit. 2024-07-04].

VAN DALEN, Arjen. Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists. Online. *Journalism*. 2019, roč. 22, č. 11, s. 2711-2728. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/1464884919887822>. [cit. 2024-07-04].

WILSON, Tracie L. Press systems and media-government relations in the Czech and Slovak republics. Online. *Gazette*. 1995, roč. 54, č. 2, s. 145-161. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/001654929505400203>. [cit. 2024-07-05].

Internetové zdroje

IAB Monitor. Online. IAB Slovakia. Dostupné z: <https://www.iabslovakia.sk/iab-monitor/informacie-o-iab-monitor/>. [cit. 2024-07-07].

MEDIA PROJEKT 2023. Online. In: MEDIAN. 2024. Dostupné z: https://www.median.eu/cs/?page_id=37. [cit. 2024-07-07].

MML-TGI, 3.+4./2023. Online. In: MEDIAN SK. 2024. Dostupné z: <https://www.median.sk/pdf/2023/ZS234SR.pdf>. [cit. 2024-07-07].

Press noun (1). Online. Merriam Webster. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/press>. [cit. 2024-07-04].

ČTK. *Vydavatel Deníku N neuspěl se žalobou na prezidentskou kancelář*. Online. In: Aktuálně.cz. 2024. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/vydavatel-deniku-n-neuspel-se-zalobou-na-prezidentskou-kance/r~d7761170c9b211ee9a4b0cc47ab5f122/>. [cit. 2024-07-07].

FILA, Lukáš. *List vydavateľa: Denníku N sa naďalej darí. Ďakujeme za podporu*. Online. In: Denník N. 2024. Dostupné z: <https://e.dennikn.sk/3824095/list-vydavateľa-denniku-n-sa-naďalej-darí-dakujeme-za-podporu/>. [cit. 2024-07-07].

GETTING, Peter. *S Mečiarom prišla agresia. Pred 30 rokmi prvýkrát od pádu totality zaútočil na slobodu tlače*. Online. In: SME. 2023. Dostupné z: <https://domov.sme.sk/c/23174253/s-meciarom-prisla-agresia-pred-30-rokmi-prvykrat-od-padu-totality-zautocil-na-slobodu-tlace.html>. [cit. 2024-07-07].

KELLY, Annie. *Attacks on press freedom around the world are intensifying, index reveals*. Online. In: The Guardian. 2024. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/media/article/2024/may/03/attacks-on-press-freedom-around-the-world-are-intensifying-index-reveals>. [cit. 2024-07-07].

KYSEL, Tomáš. *Z Markízy ju vyhodili, Pellegrini s ňou mal problém a médiám sa už teraz vyhráča. Kto je Martina Šimkovičová*. Online. In: Aktuality.sk. 2023. Dostupné z: <https://www.aktuality.sk/clanok/yc6re50/z-markizy-ju-vyhodili-pellegrini-s-nou-mal-problem-a-mediam-sa-uz-teraz-vyhraza-kto-je-martina-simkovicova/>. [cit. 2024-07-07].

LOUDOVÁ, Barbora. *Prezident Zeman nebude mluvit s vybranými redakcemi, šíří podle něj dezinformace. Jeho vyjádření přitom využívá ruská propaganda*. Online. In: ČT24. 2021. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/prezident-zeman-nebude-mluvit-s-vybranymi-redakcemi-siri-podle-nej-dezinformace-jeho-vyjadreni-prito-33698>. [cit. 2024-07-07].

MIKUŠOVIČ, Dušan. *Šimkovičovej návrh na ovládnutie RTVS: Nový názov, koniec Machaja, vplyv ministerstva a dozor nad programom*. Online. In: Denník N. 2024. Dostupné z: <https://dennikn.sk/3876763/simkovicovej-navrh-na-ovladnutie-rtvs-novy-nazov-koniec-machaja-vplyv-ministerstva-a-dozor-nad-programom/>. [cit. 2024-07-07].

NEWSROOM ČT24. *[Andrej Babiš a jeho další útok na média...]*. Online. 2023. Dostupné z: Facebook, <https://www.facebook.com/watch/?v=106183695757191>. [cit. 2024-07-13].

OSVALDOVÁ, Lucia. *Fico nechce pustit' Markízu, Denník N, Sme a Aktuality na úrad vlády. Médií sa zastala prezidentka*. Online. In: Denník N. 2023. Dostupné z: <https://dennikn.sk/3675984/fico-nechce-pustit-markizu-dennik-n-sme-a-aktuality-na-urad-vlady-medii-sa-zastala-prezidentka/>. [cit. 2024-07-07].

OSVALDOVÁ, Lucia. *Médiám nezakázali vstup na úrad vlády, Fico nebude odpovedať Markíze, Denníku N, SME a Aktualitám*. Online. In: Denník N. 2023. Dostupné z: <https://dennikn.sk/3687850/mediam-nezakazali-vstup-na-urad-vlady-fico-nebude-odpovedat-markize-denniku-n-sme-a-aktualitam/>. [cit. 2024-07-07].

POLÁŠ, Martin. *Fico ani ministri nebudú komunikovať s Denníkom N. Pre Shootyho nálepky*. Online. In: Mediálne. 2015. Dostupné z: https://medialne.trend.sk/tlac/fico-ani-ministri-nebudu-komunikovat-dennikom-n-pre-shootyho-nalepky?itm_template=article&itm_modul=suviciace-clanky&itm_position=1. [cit. 2024-07-07].

STRUHÁRIK, Filip. *Televiziaslovan.sk*. Online. Konšpirátori. Dostupné z: <https://konspiratori.sk/stranka/1218>. [cit. 2024-07-07].

Elektronické dokumenty

NEWMAN, Nic a kol. *Reuters Institute Digital News Report 2023*. Online. Oxford: The Reuters Institute for the Study of Journalism, 2023. Dostupné z: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2023->

[06/Digital_News_Report_2023.pdf](#). [cit. 2024-07-07].

OLLER, Martín, et al. *An overview of Latin American Journalistic Culture(s). The profile, professional situation and perception of journalists in Argentina, Brazil, Chile, Colombia, Ecuador, El Salvador and Mexico*. Online. 2017. Dostupné z: https://ri.iberu.mx/bitstream/handle/iberu/1531/MRM_Cap_5.pdf?sequence=1. [cit. 2024-07-05].

SELVA, Meera. *Fighting words: Journalism under assault in central and eastern Europe*. Online. Oxford, 2020. Dostupné z: <https://ora.ox.ac.uk/objects/uuid:d58393c9-14d0-48b7-b5fa-e635ea9c1351>. [cit. 2024-07-04].

VRBOVÁ, Marta. Právo na informace o činnosti obce a ochrana soukromí v podmínkách otevřené veřejné správy. Online. In: *Sborník příspěvků z mezinárodní konference COFOLA 2011*. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 1254-1267. ISBN 978-80-210-5582-7. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/cofola2011/files/participace/Vrbova_Marta_6089.pdf. [cit. 2024-07-07].

Legislatívne dokumenty

Rozsudok Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 2. 2024, (zveřejněný pod č. 10 As 349/2022 - 37).

EURÓPSKA ÚNIA. Charta základných práv Európskej únie. In: C 202/02. 2016.

ČESKO. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod. Od. 2, čl. 17. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993.

SLOVENSKO. Zákon č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií). In: *Zbierka zákonov Slovenskej Republiky*. 2000.

SCHVÁLENO

25-3-24

MJ

Institut komunikačných štúdií a žurnalistiky FSV UK Teze BAKALÁRSKÉ diplomové práce													
TUTO ČASŤ VYPLŇUJE STUDENT/KA:													
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Hasbach Karma	Razítko podatelny: <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center;"> Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd </td> </tr> <tr> <td>Došlo dne:</td> <td style="text-align: center;">- 7 -03- 2024</td> <td style="text-align: right;">-1-</td> </tr> <tr> <td>Čj:</td> <td style="text-align: center;">24</td> <td style="text-align: right;">Příloh:</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Přiděleno:</td> </tr> </table>	Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd			Došlo dne:	- 7 -03- 2024	-1-	Čj:	24	Příloh:	Přiděleno:		
Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd													
Došlo dne:		- 7 -03- 2024	-1-										
Čj:		24	Příloh:										
Přiděleno:													
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2021/2022													
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 18730607@gmail.com													
Studijní program/speciálizace: Komunikační studia/Mediální studia													
Název práce v češtině: Nevítání novináři: Protimedialně postoje a politické útoky na žurnalistickou profesii													
Název práce v angličtině: Journalists not welcome: Antimedia attitudes and political attacks on the journalistic profession													
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) (diplomovou práci je možné obhajovat nejdříve šest měsíců od schválení tezí) LS 2023/2024													
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): V novembri 2023 sa na Slovensku niekoľko koalických a ministerských predstaviteľov rozhodlo prerušiť komunikáciu s médiami <i>Denník N</i> , <i>SME</i> , televíziou <i>Markíza</i> a portálom <i>Aktuality.sk</i> , ktoré predstavujú veľkú časť tradičných mainstreamových médií. Novinári na Slovensku, v Čechách ale aj v zahraničí čelia zo strany politikov útokom a snahám narušiť ich novinársku činnosť opakovane a dlhodobo. Medzi ďalších politikov vymedzujúcich sa voči novinárskej činnosti patrí napríklad Miloš Zeman alebo Donald Trump. Útoky zo strany politikov často vedú k rozšíreniu nenávistej rétoriky v spoločnosti s priamym dopadom na osobný a pracovný život novinárov. V rešeršnej bakalárskej práci sa budem venovať spracovaniu útokov na novinárov zo strany politikov v odborných publikáciách. V prehľadovej štúdii budem sledovať vymedzenie a spracovanie problematiky <i>protimedialnych</i> postojov politických predstaviteľov, vzťahy medzi politikmi a médiami a ich širší spoločenský kontext s ohľadom na otázky slobody tlače a pozície žurnalistiky v demokracii. Pokúsim sa poskytnúť charakteristiku jednotlivých aktérov daných sporov – politikov, ktorý sa k takýmto naratívom prikláňajú a médií, voči ktorým sú tieto postoje smerované.													
Cieľom práce je podať celistvý report o tomto fenoméne z pohľadu odbornej mediálno-vednej činnosti na základe reálnych prípadov.													
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): Úvod <ol style="list-style-type: none"> 1. Teoretická část <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Predstavenie vybraných teoretických konceptov na základe vybraných zdrojov 1.2. Predstavenie vybraných prípadov, charakteristika aktérov 2. Metodologická část 3. Praktická část – Rešerš, analýza a reflexia odborných zdrojov Záver Zoznam použitej literatúry Prílohy													
Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy): Odborné publikácie, články a štúdie z oblasti politickej komunikácie, politológie a komunikačných štúdií reflektujúce zvolenú tému.													

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Prehľadová štúdiá. Podrobná analýza a reflexia mediálno-vedných odborných knižných publikácií, článkov a štúdií z oblasti politickej komunikácie, politológie a komunikačných štúdií reflektujúce zvolenú tému. s ohľadom na vybrané prípady zo sveta.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):

BEZDÍČEK, Viktor a Petr ŽANTOVSKÝ. Média a moc. Praha: Votobia, 2000. ISBN 80-7220-085-2.

Zborník interpretuje vzťahy medzi mocou a médiami, spôsoby, akými sa vzájomne ovplyvňujú a rolu médií v procese utvárania spoločenského vedomia a politických štruktúr v štáte z pohľadu teoretikov, politológov, sociológov a filozofov.

BREČKA, Samuel, Branislav ONDRÁŠIK a Richard KEKLAK. Média a novinári na Slovensku 2010. Bratislava: EUROKÓDEX, 2010. ISBN 978-80-89447-32-9.

Kniha poskytuje pohľad na históriu a genézu slovenskej mediálnej a novinárskej scény v rokoch 1990-2010.

HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. Systémy médií v postmoderním svete. Tri modely médií a politiky. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-377-2.

Publikácia sa zaoberá pozíciou médií vo vzťahu k politike a definuje tri základné modely. Ide o prelomovú štúdiu z oblasti skúmania mediálnych systémov.

KŘEČEK, Jan. Politická komunikace. Od res publica po public relations. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3536-8.

Kniha predstavuje základnú príručku a úvod do politickej komunikácie. Poskytuje súhrn teoretických konceptov, históriu politickej komunikácie a výhľady do budúcnosti.

NEUMANN, Ondřej a kol. Šok! Hrůza! Média!. Praha: Albatros, 2019. ISBN 978-80-264-2830-5.

Kniha sa venuje súčasnej situácii mediálnej scény s ohľadom na novinárske kauzy, procesy, vlastníctvo a podobne. Jedna celá kapitola publikácie sa venuje priamo politickým útokom na novinárov.

PANIEVSKY, Ayala. The Strategic Bias: How Journalists Respond to Antimedia Populism. *The International Journal of Press/Politics* [online]. 2022, 27(4), 808-826 [cit. 2024-02-28]. ISSN 1940-1620. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/19401612211022656>.

Článok zverejnený v odbornom periodiku sa venuje problematike útokov na novinársku obec zo strany politikov, ich ochranným mechanizmom, spoločenským presahom a odbornej reflexii tejto témy.

RŮŽIČKA, Vlastimil. Politika a média v konzumní společnosti. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3667-9.

Publikácia popisuje vzťah a previazanosť mediálnej komunikácie a verejnej politiky na základe teoretických konceptov.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií. Nejužívanější metody a techniky. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-3568-9.

Kniha predstavuje základnú metodologickú príručku pre výskum v oblasti mediálnych štúdií. Časť publikácie sa venuje aj práci s teoretickými zdrojmi a tvorbe prehľadovej štúdie.

ŠANDEROVÁ, Jadwiga. Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. ISBN 80-86429-40-7.

Kniha poskytuje základné metodologické informácie týkajúce sa tvorby akademického textu v oblasti spoločenských vied.

WILSON, Tracie L. Press systems and media-government relations in the Czech and Slovak republics. *International Communication Gazette* [online]. 1995, 54(2), 145-161 [cit. 2024-02-28]. ISSN 1748-0493. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/001654929505400203>

Odborný článek sa zaoberá pozíciou a rolou žurnalistiky v Českej republike a Slovenskej republike, vzťahmi medzi politickou sférou a mediálnym prostredím s ohľadom na ich ekonomickú a spoločenskú minulosť.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalárskych, magisterských a doktorských prací, ktoré byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let):

DOUBRAVOVÁ, Barbora. *Vztah médií a politické moci. Srovnání postavení novinářů na Slovensku v době vlád Roberta Fica a Vladimíra Mečiara*. Praha, 2020. 78 s., Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut Politologie. Katedra Politologie. Vedoucí diplomové práce Hana Kubátová, M.A., Ph.D.

HANÁK, Peter. *Media Law and Media Capture in Slovakia and the Czech Republic after the year 2000*. Praha, 2022. 280 pages. Dissertation thesis (PhD). Charles University, Faculty of Social Sciences, Institute of Communication Studies and Journalism. Department of Journalism. Supervisor PhDr. Václav Moravec, Ph.D., Ph.D.

JINOCHOVÁ, Tereza. *Vztah Jaira Bolsonara a tradičních médií*. Praha, 2022. 86 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce Mgr. Jan Miessler.

PEŠKOVÁ Iva, *Prezidenti ve válce – paralely v postojích médií USA a ČR vůči hlavám státu*, Praha, 73 s., Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce Mgr. Jan Miessler .

ZLATOHLÁVKOVÁ, Barbora. *Investigativní novináři v ohrožení v českém mediálním prostředí*. Praha, 2021. 62 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Martin Soukup, Ph.D.

Datum / Podpis studenta/ky

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga
KREČEK JAN

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga
J.3.24

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO VÝTIŠKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.